

✙
ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКРАЈОВИЧКЕ

СВЕТИ ГАРА ГОРЊОКРАЈОВИЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XIX • БРОЈ 42 • ДЕЦ 2021

Η Χ' ΓΕ'Ν

ΝΗCIC

Χρὴς Νανά Μεταπολιτευτής
Εβρου 2006

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартирија“

Предсједник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
мр Наум (Милковић)

Чланови редакције:

протојереј-ставрофор Славиша Симаковић
јереј Саша Лончина
ђакон Будимир Кокотовић
чтец Марко Поповић
гђица. Сњежана Орловић
гђа. Љубинка Тошева Karpowicz

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“
Клаићева 1

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: casopis@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА XIX • БРОЈ 42 • ДЕЦ 2021 •

Свети Владика Николај

О БОЖИЋУ

.....СТР. 2

Старац Јефрем Филотејски и Аризонски

СЛОВО О САВЕСТИ И ПОСЛУШАЊУ

.....СТР. 5

јереј Саша Лончина

ТРИ ВИЈЕКА ЕПАРХИЈСКОГ СЈЕДИШТА У ПЛАШКОМ (1721-2021)

.....СТР. 10

ђакон Будимир Кокотовић

ЕПИСКОП МОРАВИЧКИ АРСЕНИЈЕ (БРАДВАРЕВИЋ) КАО АДМИНИСТРАТОР ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ (1945-1947)

.....СТР. 12

архимандрит Евсевије (Меанција)

ПОКОЉ У ГЛИНСКОЈ ЦРКВИ

.....СТР. 19

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке

.....СТР. 23

О БОЖИЋУ

Рождество Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа. "А кад се наврши вријеме, посла Бог Сина својега јединороднога" (Гал 4, 4), да спасе род људски.

И кад се испуни девет месеци од благовести, коју јави архангел Гаврил Пресветој Деви у Назарету, говорећи: "Радуј се, благодатна... ево зачећеш и родићеш сина, и надјени му име Исус" (Лк 1, 18 и 31). У то време изиђе заповест од кесара Августа, да се попише сав народ у Царевини римској. Сходно тој заповести требаше свако да иде у свој град и тамо се упише. Зато Јосиф Праведни дође с Пресветом Девом у Витлејем, град Давидов, јер обоје беху од царског колена Давидова. Па како се у тај малени град слеже много народа ради пописа, не моглоше Јосиф и Марија наћи конака ни у једној кући, због чега се склонилише у једну пећину овчарску, где пастири овце своје затвараху. У тој пећини, а у ноћи између суботе и недеље, 25. децембра роди Пресвета Дева Спаситеља света, Господа Исуса Христа. И родивши Га без бола, као што Га је и зачала без греха, од Духа Светога, а не од човека, она Га сама пови у ланене пелене, поклони Му се као Богу и положи Га у јасле. Потом приђе и праведни Јосиф, и он Му се поклони као божанском плоду девичанске утробе. Тада дођоше и пастири из поља, упућени од ангела Божјег, и поклонише Му се као Месији и Спаситељу. И чуше пастири мноштво ангела Божјих где поју: "Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља" (Лк 2, 14). У то време стигоше и три мудраца с Истока вођени чудесном звездом, са даровима својим: златом, ливаном и измирном, и поклонише Му се као Цару над царевима, и дариваше Га даровима својим (Мт 2). Тако дође у свет Онај, чији долазак би проречен од пророка, роди се онако како би проречено: од Пречисте Деве, у граду Витлејему, од колена Давидова по телу, у време када више не беше у Јерусалиму цара од рода Јудина, него цароваше Ирод туђин. После многих Својих праобраза и наговештења, изасланика и весника, пророка и праведника, мудраца и царева, најзад се јави Он, Господар света и Цар над царевима, да изврши дело спасења људског, које не моглоше извршити

слуге Његове. Њему нека је вечна слава и хвала. Амин.

ТРОПАР (глас 4):

Рождество Твоје Христе Боже наш, возсија мирови свјет разума, в њем бо звјездам служашчи, звјездоју учахусја, тебје клањатисја солнцу правди, и Тебе вједјети с висоти востока, Господи слава Тебје.

БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАЈИ

Иако је Васкрс највећи хришћански празник - празник над празницима, код Срба се Божић и празници везани за њега најсвечаније прослављају и обилују нашим лепим обичајима, који време од неколико недеља око Божића чине најлепшим и најсвечанијим периодом у целој календарској години.

Божић се празнује као успомена на дан рођења Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Спаситеља света. Та чињеница да је то празник рађања новог живота, празник деце и детињства, празник родитељства - очинства и материнства, украсила је код Срба овај празник најлепшим верским обичајима и обредима. Сви ти обичаји и обреди имају један основни смисао и своде се на један циљ: умолити Бога да сачува и увећа породицу и имање домаћина. Све је то изражено у краткој народној здравици и молитви о Божићу: "Дај, Боже, здравља и веселја у овом дому, нека нам се рађају здрава дечица, нека нам рађа жито и лозица, нека нам се увећава имовина у пољу, у тору и обору!"

Божићу се радује и старо и младо, и мушко и женско. На неколико недеља пред Божић (већ од Никољдана) и неколико недеља после Божића (до Савиндана) траје свечано празнично расположење. Народ се весели и радује, у кућама и породицама влада пријатно духовно расположење, у атмосфери се осећа неко тихо празнично блаженство, па се у таквим приликама људи мире, праштају једни другима увреде нанете преко године и цео народ постаје једна душа.

У овом периоду су најважнији следећи празници: Детињци, Материце, Оци, Туциндан, Бадњидан, Божић, Нова Година, Богојављење, Јовањдан и Савиндан. За сваки од ових дана и

празника везани су наши леви обичаји.

Божих

Најрадоснији празник међу свим празницима код Срба је Божић. Празнује се три дана. Први дан Божића је увек 7. јануара по новом календару односно 25. децембра по старом календару. На Божић ујутро, пре свитања, звоне сва звона на православним храмовима, пуца се из пушака и прангија и објављује долазак Божића и Божићног слава.

Домаћин и сви укућани облаче најсвечаније одело, и одлазе у цркву на јутрењу и Божићну литургију. После службе у цркви се прима нафора и прво се она узима на Божић. Људи се поздрављају речима:

"Христос се роди!" и отпоздрављају:

"Ваистину се роди!"

Ваља напоменути да се овако поздравља и говори све од Божића до Богојављења. Када домаћин дође кући из цркве, поздрави све укућане овим радосним божићним поздравом, и они му отпоздраве љубећи се међусобно и честитајући једни другима празник.

Положајник

На Божић, рано пре подне, у кућу долази специјални гост, који се обично договори са домаћином, а може бити и неки случајни намерник, и он се посебно дочекује у кући, и зове се положајник.

Положајник поздрави дом Божићним поздравом, љуби се са укућанима и одлази код шпорета. Отвара врата на шпорету или пећи, раније на огњишту, цара ватру и говори здравицу: "Колико варница, толико срећница, Колико варница толико парица (новца) Колико варница толико у тору оваца, Колико варница толико прасади и јагањаца, Колико варница, толико гусака и пилади, А највише здравља и весеља, Амин, Боже дај".

Положајник симболички представља оне Мудраце који су пратили звезду са Истока и дошли новорођеном Христу на поклоњење. Домаћица после тога послужи положајника, и дарује га неким прикладним поклоном. Он је човек, који на Божић, и за целу наредну годину доноси срећу у кућу.

Чесница

Рано ујутро на Божић, домаћица замеси тесто од којег пече погачу, која се зове чесница. У њу се ставља златни, сребрни или обични новчић, одозго се бode гранчицом бадњака, и та чесница има улогу славског колача на Божић. Када чесница буде печена, износи се на сто где је већ постављен Божићни ручак. Домаћин од

печенице за Божић сече најпре леву плећку, главу и део од ребара. Када сви стану за сто, домаћин запали свећу, узима кадионицу, окади иконе, кандило и све присутне, преда неком млађем кадионицу који кади целу кућу. Уколико неко зна пева божићни тропар, а ако не, чита се "Оче наш" наглас. Кад се молитва заврши приступа се ломљењу чеснице. Чесница се окреће као славски колач, прелива вином и на крају ломи. Она се ломи на онолико делова колико има укућана Онај ко добије део чеснице у којој је новчић, по народном веровању, биће срећан целе те године. Када се заврши ломљење чеснице, укућани једни другима честитају празник и седају за трпезу.

Божићна печеница

Према народним обичајима, једна врста жртве која се приноси Богу и вуче корене из времена веровања пре хришћанства, а помиње се и у старозаветним књигама.

За печеницу се обично коље прасе или јагње, а уз то неко још коље и припрема печену ћурку, гуску или кокош. Обичај везан за клање печенице, остао је вероватно из старих многобожачких времена, везан за жртвоприношење. Црква га је прихватила и благословила, јер после Божићног поста, који траје шест недеља, јача храна добро дође, поготово што су тада изузетно јаки мразеви и зиме.

Божић празник деце

Божић је првенствено празник деце. На Божић се родило најлепше и најсветије дете у историји људског рода. Зато, они родитељи који своју децу, из било којих разлога, лишавају празновања Божића и доживљаја везаних за тај празник, чине према својој деци неопростив грех. Уосталом, Божић је празник и привилегија деце у целом цивилизованом хришћанском свету.

Божић у урбаној средини

Поставља се питање како славити Божић данас, у измењеним условима живота, нарочито у урбаним срединама, где нема ни ватре ни огњишта ни шуме, дрвећа, и где је немогуће на високе спратове дизати велико дрво и сламу. Срби су Божић, исто као и крсну славу, славили у тешким ратним условима - у рову, на стражи, на фронту, тим пре га је лакше славити у светлим, пространим, топлим и комфорним становима, у градским срединама. Уместо великог дрвета узме се мања храстова гранчица, и мања количина сламе. Све се то, заједно са печеницом, уочи Божића уноси у

кућу и ставља испод славске иконе на источном зиду стана или куће. Запали се свећа и кандило, што симболише ватру и огњиште. Кућа се окади тамјаном, изговоре се молитве које се знају, или се прочитају из молитвеника, и то вече се проводи у пријатној породичној атмосфери уз слушање црквене музике и песама са касета, или уз гледање филмова верске или моралне садржине.

Зато је веома важно да Божић буде нерадан дан - државни празник, да би се празнична атмосфера употпунила. Само онај ко лично није

доживео ту предивну атмосферу у којој се душа, захваћена неким унутрашњим блаженством, надима и шири у висине свемирских простора, када се сви људи воле и све прашта, не може схватити црногорског владiku Његоша и његове стихове:

Нема дана без очнога вида
нити праве славе без Божића!

Извор: ОХРИДСКИ ПРОЛОГ

СЛОВО О САВЕСТИ И ПОСЛУШАЊУ

Када човек чува апсолутну послушност својој савести и извршава све што му она говори, она га ни најмање не мучи. То се не дешава што је њен глас утихнуо него, напротив, то значи да због његовог доброг послушања не постоји ништа због чега би га његова савест прекоревала.

Апостол Јован каже: Ако нас савест¹ наша не осуђује, смелост имамо пред Богом (1. Јн. 3;21).

Немогуће је да човек корача путем а да се негде не спотакне, јер са свих страна ђаво, свет и тело непрестано постављају препреке у његов живот и он се спотиче сразмерно својој непажњи. Због тога је потребно да, када падне, одмах устане и затражи опроштај. Кад се човек покаје сразмерно тежини свог греха, његова савест, која га је дотле мучила, престаје да га прекоревала.

Своју савест морамо чувати у три тачке – у односу на Бога, у односу на ближње и у односу на ствари.

У односу на Бога, човек чува своју савест кад се клони најразличитијих грехова. У односу на ближње, савест чува уколико их не жалости, не осуђује, не клевета, не саблажњава и не подстиче на рђава дела. У односу на ствари, своју савест чува кад својом непажњом, немаром и несавесношћу не уништава и не квари материјалне ствари.

Свети Теодор Студит казује нам многе ствари о овој „несавесности“ Кад видиш да нешто гори или да се оштећује а не прихватиш га или не заштитиш, онда је то несавесност. Кад се твоја одећа похаба и ти је занемариш тако да буде сасвим уништена, онда је то несавесност. Кад можеш да радиш а уместо тога луташ тамо и овамо, то је такође несавесност. Кад оставиш своју храну па се она поквари и ти је бациш, то је несавесност јер је требало да се побринеш да је поједеш пре него што се покварила.

Према томе, несавесност је кад неко греши у односу на материјалне ствари, а такође и кад на било који начин увреди Бога.

Највеће богатство се стиче онда кад човек тежи да сачува мирну савест. У случају да осети да га је нешто повредило, одмах мора то

да поправи, и тако ће се вратити у претходно стање.

Колико пута нас је прекоревала наша савест! Уколико човек више слуша своју савест и обраћа пажњу на њу, утолико га она поузданије руководи. Уколико га она истанчаније руководи и прекоревала, утолико се он више уздиже у чистоти.

Постоји такође и „рђава савест“, која се често појављује у виду, форми и облику добре савести. Међутим, у суштини је то зла, изопачена савест, савест која се противи Богу.

Рђава савест је онај глас који о стварима учи лукаво, изопачено и противно.

Као своје полазиште, извор и темељ добра савест има смирење и послушање, док рђава савест као свој извор има гордост и непослушност.

Кад човек није послушан старцу, кад се опире, кад је лукав и кад не слуша, он поседује оно што се назива самопоуздањем, а самопоуздање значи рђаву савест.

Смиреноумље рађа добру савест. Будући да су ове две савести испреплетане, човек се често пита: „Да ли је ово рђава или добра савест? Хоћу ли веровати овој или оној мисли?“ Да би научио или, боље речено, да би био научен шта је добра савест, човек мора поседовати смирење. Међутим, он се превасходно мора потчинити руковођењу другог, старијег, водича, његовог духовног оца и бити послушан свему што он каже. Тада ће, мало – помало, почети да опажа које су мисли рђаве а које добре, шта је нијанса добре, а шта нијанса рђаве савести. На тај начин он с једне стране избегава пад посредством учења и руковођења свог духовног оца, а са друге, временом бива научен каква је нијанса и појава ове две савести. Тако постаје савршен човек.

Оштећени су они који нису имали послушања. Човека тишти и једна и друга савест; једна тежи да га спасе, а друга да га уништи, и често се дешава да он не зна коју да послуша. Онај ко је послушан избегава ту опасност и, мало-помало, постаје искусан и опитан у разликовању добре савести од рђаве.

Ава Пимен је имао две помисли и отишао је да их саопшти свом духовном оцу. Овај је живео веома далеко одатле, тако да је ава пошао ујутро

¹ У Новом завету је речено: „Ако нас срце (грч. καρδιά) наше не осуђује.“ (Прим. прев.)

а стигао увече. Заборавио је једну помисао, тако да му је казивао само о оној другој. Чим се вратио у своју келију и ставио кључ у браву, сетио се и оне друге (заборављене) помисли. Није ни отварао врата него се вратио да је саопшти свом духовнику. Кад је видео његову ревност и прецизност, узвикнуо је: „Пимене, Пимене², пастиру ангела! Твоја врлина учиниће твоје име познатим у читавом свету!“

Да би неко постао довољно опитан у разликовању добре од рђаве савести, мора проћи кроз послушање. Ако не прође кроз послушање, биће непотпун. Он може имати благодатне дарове, може имати добру душу, може чинити разна добра дела, али ћеш видети

да увек „храмље“ у погледу расуђивања и смирења. Прва и превасходна врлина коју даје потчињеност старцу је расуђивање, које долази кроз смиреност. Другачије речено, послушање кали човеков карактер и, изнад свега, даје му расуђивање и смирење.

Питај оца својега и он ће ти јавити каже Свето Писмо (5. Мојс. 32;7). То видимо и на светоотачком путу којим су корачали светитељи. У Житијима пустињских отаца (Патерикону, Отечнику) читамо да је извесни Захарије имао виђење, али да његов духовни отац није био у стању да протумачи да ли је оно од Бога или од демона. Због тога је прекорео свог ученика и рекао му да не обраћа пажњу на виђење. Ученик је затим отишао код старца обдареног расуђивањем који му је рекао: „Виђење је било од Бога, али иди и потчини се свом духовном оцу“ Ово показује да је послушање важније од

виђења.

Колико су нам тога Оци оставили за наше поучавање! Пут који је најбољи, најисправнији, најсигурнији и најслободнији од одговорности јесте пут потчињавања духовном оцу. „Онај ко практикује послушање, испунио је све заповести Христове“ каже ава Паламон.

„Послушник је изабрао најбољи пут“, каже ава Мојсеј. „Чеда моја, похитајте тамо где је послушање. Тамо леже радост, мир, братољубље, јединство, будност, утеха, венци и награде“ Међутим, када као послушници (ученици) желимо да истакнемо своју сопствену вољу, пут постаје тежак, суров и опасан. Када пак практикујемо послушање, обитавамо у љубави, снази, братољубљу, венцима, освећењу и спасењу.

Самовоља је велика сметња, велика препрека. То је зид између душе и Бога! Као што зид који је испред нас заклања сунце, због чега то место постаје влажно и нездраво и не даје плодове јер сунце тамо не сија, тако се дешава и са зидом самовоље. Кад се он нађе испред душе, душа потамни и остаје бесплодна.

Сунце Правде је Христос. Кад душа није заклоњена, Христови зраци долазе и обасјавају је, а човек доноси плодове и освећује се.

Само онај, ко је окусио плодове послушања, може да говори о њему. Послушање је најблагодатнији пут. Изнад свега, онај ко је послушан протерује злог демона егоизма и гордости, узрочника сваког зла, и задобија смирење и безбрижност.

У Изрекама пустињских отаца (Герондикону, Старечнику) читамо о двојици браће који су одлучили да напусте свет и да се замонаше. Један је постао послушник у киновјском (општежитејском) манастиру, а други је постао исихаста.

Након две – три године, исихаста рече: „Поћи ћу да посетим мог брата који је у манастиру, где живи усред брига и невоља. Ко зна како је несретнику усред такве пометње!“ „Био је уверен да је, посредством подвижништва, достигао високу духовну меру. Отишао је у манастир и, вероватно уз изговор да му је брат потребан, рекао игуману: „Желео бих да накратко видим свог брата!“ „Брат је дошао, док је игуман, који је био свети човек, дао свој благослов да остану

2 „Ποιτν“ на грчком значи пастир (Прим. изд.)

насамо и да разговарају.

Кад су се нашли на извесном растојању од манастира, на путу су видели мртвог човека који је био скоро наг. Исихаста је рекао: „Зар немамо мало одеће да покријемо овог човека? “Монах из манастира је, у својој простодушности, на то одговорио: „Зар не би било боље да се молимо да буде васкрснут? “ Помолимо се“, рекао је исихаста. Обојица су се молили, и покојник је устао. Монах из манастира није придавао велики значај овом чуду, верујући да се извршило молитвама његовог старца. Међутим, исихаста је у себи помишљао да се чудо догодило због његове сопствене врлине, односно због његових подвига и поста, свеноћних бдења и недаћа које је претрпео, због спавања на земљи и осталих постигнућа.

Кад су се вратили, игуман се обратио исихасти и пре него што су браћа нешто рекла: „Брате, немој мислити да је Бог због твојих молитава васкрснуо мртваца. Не! Бог је то учинио због послушности твога брата! “

Кад је исихаста видео да игуман непосредно чита његове мисли, да има дар прозорљивости и да је свети човек, поверовао је за себе да је прелешћен и да је његов брат, за којег је сматрао да је потиштен и да брине због многих ствари у манастиру, у стварности изнад њега.

Размислите са каквим је убеђењем послушник рекао: „Молимо се да буде васкрснут! “Ту ћете видети простодушност, незлобивост и веру. Исихаста је сматрао да је то немогуће, али је монах из манастира сматрао да је то сасвим природно. Имао је поверења у молитве свог старца. Колику је борбу морао поднети да би достигао такво смирење! Како су се његов егоизам и гордост разбили у манастиру! Који човек, дошавши из света, не донесе са собом егоизам и гордост? Колико се послушника посветило после смрти и постало мироточиво!

На Светој Гори, у области Скита свете Ане, живео је монах који је уз много зноја и труда преносио вреће с брашном из луке. У једном тренутку, појавиле су му се помисли: „Питам се хоћемо ли заиста бити награђени због свог овог зноја и труда који подносимо да бисмо били послушни старцу! “Док је размишљао о томе, сео је да се мало одмори. Убрзо је задремао и, док је тонуо у сан, испред себе је угледао Пресвету Богородицу: „Немој се обесхрабрити, чедо моје“, рекла му је. „Зној који проливаш да би послушања ради пренео храну, пред мојим Сином се сматра за мученичку крв! “Монах је дошао себи, а помисли и умор су га напустили. Оци су записали овај догађај на оближњој стени и то може да прочита свако ко туда прође.

Недалеко од главне цркве у Скиту свете Ане

налази се кућица коју зову „Патријархова “Ту је живео и подвизавао се патријарх по имену Кирило. Напустио је патријаршијски престо и дошао да живи као обичан монах. Монаси су храну доносили на плећима, али су патријарху рекли: „Ваша светости, ви сте исувише стари и нисте навикнути на наш начин живота. Набавићемо вам магарца који ће преносити ваше следовање “Тако су му набавили магарца, с којим је корачао горедоле низ планинску падину.

Једног дана, док се патријарх с магарцем успињао уз планину а остали оци на плећима носили вреће с храном, сели су да се мало одморе. Патријарх је у полусну видео Пресвету Богородицу окружену ангелима. Пресвета Богородица је држала сасуд и из њега напајала оце који су свој терет носили на плећима. Ангели су носили убрусе и брисали им зној.

Патријарх је са запрепашћењем видео да и магарцу бришу зној. Почео је да их преклиње: „Избришите и мене, молим вас! “Тад му се обратила Пресвета Богородица: „Оче, ти се ниси ознојио, а магарца ћемо избрисати јер је знојав “Тад се пробудио и дошао себи. Оцима је рекао: „Узмите магарца, јер сам лишен многих благослова. Пресвета Богородица и ангели избрисали су и магарца а мене нису! “Од тог доба, и он је свој терет носио на плећима.

Колико се сличних ствари дешавало у животима Отаца! Да смо само били тамо да их видимо! Сад се такве ствари ретко сусрећу, јер смо све то изгубили.

Према томе, обратимо пажњу на своју савест. Послушањем, скрушеношћу и смиреноумљем задобијмо добру савест. Одбацимо самовољу, која рађа самопоуздање и рђаву савест.

Одабрани одломци о послушању

1. Који би пример био лепши од Господа Исуса! Зар Га послушност Оцу није одвела до Крста и до смрти? Зар се Он, будући једносуштан Оцу, није могао томе успротивити? Он то, међутим, није учинио. Док се успињао на освештану Голготу, корачао је у зноју и с болом падао на колена под теретом одсецања сопствене воље. Он је морао да се попне, да досегне њен врх и да буде уздигнут на прослављени и за демоне страшни Крст, да покаже савршено и апсолутно послушање и да задобије непропадљиви венац вечне славе.

На тај начин задобијамо васкрсење душе, а не самовољним колебањем између послушања и непослушања. Нећемо тиме задобити венац, него драговољним жртвовањем. Све препреке се савлађују чврстом решеношћу да се радије

умре него да се изневери послушање у вршењу дужности.

2. Послушањем Христовим смо спасени, док смо непослушањем Адамовим бачени у паклену провалију. Пут послушања уистину води на Голготу. Он је узлазан и успињање је помало напорно. Знојићемо се и замарати, али помислимо да ћемо након васкрсења задобити чистоту душе и усиновљење, и да се то богатство не може упоредити ни са каквим овоземаљским насладама. Шта ја то говорим? Са земним стварима? И кад би продао читав свет, човек не би могао да купи ни једну једину

кап духовне радости оне душе која се попела на Голготу и видела своје сопствено васкрсење.

3. Христос је рекао Својим ученицима: Ко вас слуша, мене слуша, и ко се вас одриче, мене се одриче; а ко се мене одриче, одриче се Онога који ме је послао (Лк. 10;16). Апостолски прејемници (наследници) су јерарси, свештеници, игумани и старци у малим братствима. Према томе, онај ко је послушан апостолским прејемницима, послушан је и Самом Христу, док се онај, ко им је непослушан, одриче Христа.

Будући да желимо да се потчинимо Христу, морамо показати послушање, али не тако што ћемо бити послушни у ономе што нам се допада и непослушни у ономе што нам се не допада. У Гетсиманском врту, Христос је преклињао да се спасење људског рода изврши на начин другачији од онога какав је желео небески Отац. Међутим, небески Отац се одлучио за Крст, и Христос је одговорио: „Не како ја хоћу, него како ти“, Оче (в. Мт. 26;39) и био послушан до смрти, и то до смрти на Крсту (Филипљ. 2;8).

4. Богословље исходи из молитве, а молитва из савршеног послушања. Ако нема послушања, монах ће убрзо изгубити сваки талант и дар

који има, док истински послушник обилује свим даровима Утешитеља, и богат је и сада и у векове.

5. Да би нас посетила благодат Божија, морамо уз савршено послушање применити све оно чему смо научени. Немојмо додавати своју вољу вољи нашег старца, јер се то назива духовном прељубом. Морамо искрено делати на свом послушању, иначе нећемо напредовати на монашком путу.

Смирење је врлина која чудесно помаже да се примени савршено, христолико послушање. Напротив, егоизам и гордост се супротстављају његовом задобијању.

6. Застрашујуће је и ужасно да вршите притисак на вашег старца и да га присиљавате да учини нешто што ви желите, али што његова душа не жели. То је страшно, и то зна само онај ко поседује лични опит.

Ваш духовни отац и старац је за вас вреднији од свих људи на земљи, па чак и од читаве васељене!

Једино ђаво зна шта значи имати старца и бити му савршено послушан. Он то зна боље него било ко други.

7. Никад не испитуј шта ради твој старац, или зашто чини ово или оно. Немој му судити, јер ћеш постати антихрист! Никад у свом животу немој бити попустљив према онима који говоре против твог старца. Напротив, одмах им се супротстави! Заштити га и одбрани, јер Христос исправља старчеве људске недостатке и грешке због беспоговорног и чистог послушања.

8. За сатану је велики успех кад убеди послушника да сакрије своје помисли од старца, да нешто учини без старчевог одобрења и благослова, и да се не исповеди искрено свом духовном оцу. Такав послушник никад неће поставити добар почетак и никад неће унапредовати у благодати Божијој. Напротив, повлачиће се тамо и овамо док не дође несрећни крај његовог живота.

9. Послушање има вредност једино онда кад се патњом и трудом одсече самовоља. Страствене навике подсећају на трновито корење и природно је да ће свако, ко пожели да ишчупа то корење, осетити бол, да ће се убоности и да ће му из руку потећи крв. Исто се дешава и кад се, ради послушања духовном оцу, искорењују рђаве навике.

10. Не жалости старца или сабрата, јер ће истог часа мир ишчезнути из твоје душе,

Исусова молитва ће се прекинути, и испуниће те помисли. Лек за то је исповест, ватрене сузе и искрено опраштање другима.

Буди опрезан ако имаш нешто против старца, јер ће те ђаво лако срушити и прелестити. Доведи у ред своје помисли, како те ништа не би узнемиравало у погледу старца.

11. Дobar послушник ће донети плодове кротости. Старац ће одсећи његову самовољу, прекореваће га и осуђивати, а када је ученик послушан, задобија драгоцену кротост. Једном речју, ученик (послушник) задобија све врлине ако покаже беспоговорно послушање. Међутим, ако приговара и свађа се, ако је непослушан, горд и сл, озбиљно позлеђује своју душу јер жалости Бога који је смирио (унизио) Самога Себе, док је он, овоземаљски и убоги човек, горд!

12. Савршеног послушника неће задржавати ваздушна митарства. Он се не плаши ни смрти, ни демона, ни Бога, него му се, напротив, ревносно клања. Истински послушник (ученик) се плаши једино непослушности свом старцу, који за њега представља видљивог Христа. Непослушност старцу ће га одмах прогнати из раја благодати Духа Светога, који у највећој мери наслађује смирену и ангелоподобну душицу послушника. Савршен послушник је у свему подобан Богочовеку Христу.

13. Када је ученик (послушник) Христа ради послушан свом старцу, он извршава све заповести Христове. Савршено послушање, без гунђања и предомисљања, могло би се упоредити са различитим подвизима у примени свих заповести Господњих.

Бог љуби онога ко је послушан љубави Божије ради, и унутар доброг послушника обитава васцела Пресвета Тројица. Какво величанство у себи скрива троструко благословено послушање! Оно смиреном, безначајном, малом и незнатном послушнику омогућује да постане обитавалиште Пресвете Тројице! Оно га чини извршитељем свих Христових заповести и води га у рај, где ће са двоструким венцем и блиставом огрлицом корачати међу светитељима.

14. Какву чудесну слободу задобија онај који

је потпуно одсекао сопствену самовољу! Какав мир налази душа тог борбеног подвижника, послушника, када не поседује своју сопствену вољу него вољу свога старца! Тај блажени послушник води духовно угодан живот, преиспуњен радошћу и надом. Он живи мирно и чудесно, сигуран да ће, успокојивши свог

старца, његовим молитвама и сам наћи покој у рају.

Блажен је и троструко блажен послушник који је у свему одсекао своју погубну самовољу и све исповеда свом духовном оцу. Такав човек ће још овде бити потпуно духовно здрав, и као ангео Божији блистаће међу ангелима пред страшним престоном Господњим.

15. Радуј се, дакле, борбени послушнице, подражаватељу Великог Послушника, који је унизио себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту. Зато и њега Бог високо уздиже и дарова му Име које је изнад сваког имена (Филипл. 2;89). Што се тебе тиче, узнеће те изнад страсти и дароваће ти бестрашће и Своју љубав. Бори се дакле, да кроз одрицање од самовоље, Христа ради испуниш савете онога који те прихватио у Господу кад си се заветовао Богу на савршено послушање до смрти.

О, послушање, спасење свих верних! О, послушање, мајко свих врлина! О, послушање, које отвараш небеса и човека уздижеш са земље! О, послушање, хранитељу свих светитеља, којим су били одгајени и кроз које су постали савршени! О, послушање, сажитељу ангела!

Преузето из књиге: СТАРАЦ ЈЕФРЕМ (ФИЛОТЕЈСКИ И АРИЗОНСКИ) ОЧИНСКЕ ПОУКЕ (ИЗБОР ИЗ ПИСАМА И БЕСЕДА)

ТРИ ВИЈЕКА ЕПАРХИЈСКОГ СЈЕДИШТА У ПЛАШКОМ (1721-2021)

Након смрти Митрополита карловачко - зринопољског Атанасија (Љубојевића) средином децембра 1712. године, на трећем Крушедолском црквено-народном сабору 1713. године, за његовог наследика изабран је игуман манастира Гомирја Данило (Љуботина) са титулом Епископ карловачко-сењски и приморски. На истом сабору подијељено је владичанство карловачко-зринопољско које се помиње у царским привилегијама од 4. марта 1695. године на две епископије: Карловачко-сењско-приморску и Костајничко-зринопољску за подручје ослобођено од Турака. Прва епархија је обухватала подручје од ријеке Глине до Косиња, па преко Велебита до мора. А друга подручје са десне стране реке Глине све до Купе и Саве. Године 1749. извршена је промјена, па је тако Лика с Крбавом припала карловачко – сењско – приморском владичанству, а костајничко – зринопољском припојен је дио такозваног Северинског владичанства које је основано 1734. године и убрзо укинато. Године 1771. укинато је костајничко – зринопољско

владичанство, и тако од тада читаво подручје Горње крајине припада Епископији горњокарловачкој.

Конфирмацијом цара Карла Шестог од 2. августа 1713. године, Данило Љуботина је потврђен за владiku „Источне Цркве грчког обрета, илирскога или српскога народа у крајевима карловачкијем и сењским“ и Дионисије (Угарковић) за Епископа „костајничко-личког и крбавског“.

У почетку, Епископ Данило столовао је у манастиру Гомирју које је било и мјесто његовог пострига, и ту је на локацији старог дрвеног манастирског храма подигао нову зидану цркву 1719. године. Прва епархијска сједишта, манастири Медак и Комоговина, налазила су се у новом владичанству у којима је столовао Епископ Дионисије (Угарковић).

Из манастира Гомирја, Епископ Данило пренио је епархијско сједиште у Плашки 1721. године, гдје је после Крушедолског сабора 1708. године, митрополит Атанасије (Љубојевић) купио једну кулу на бријегу изнад

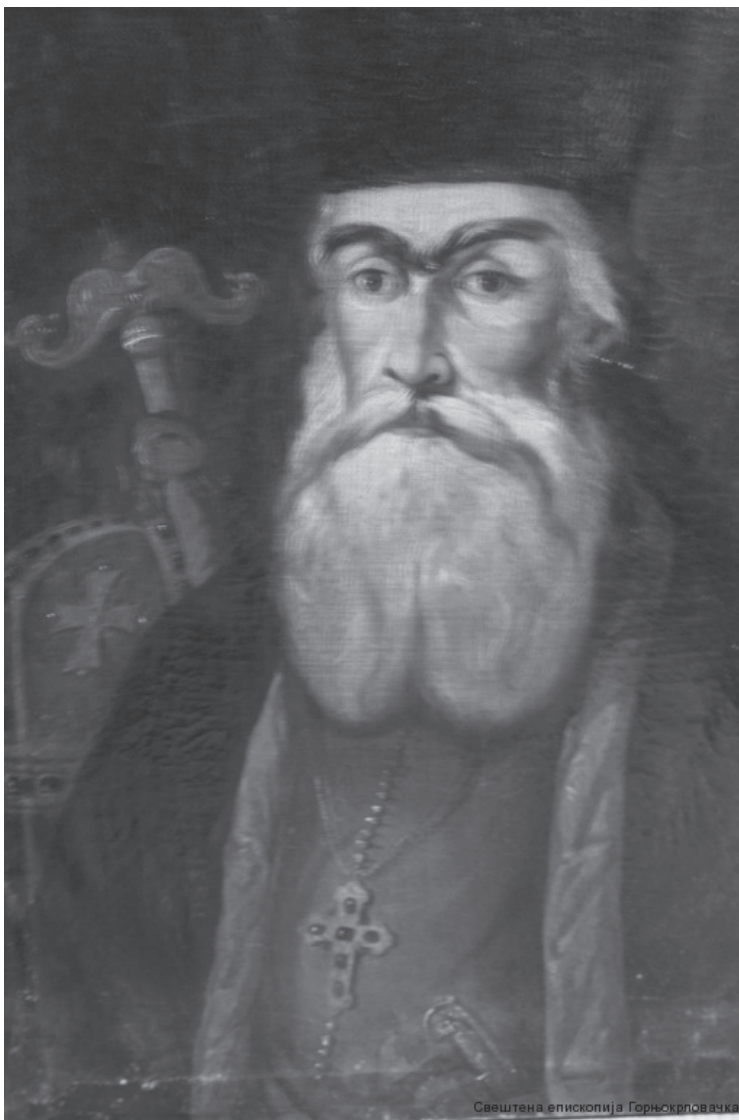
ријеке Дретуље, у којој је уредио своје мјесто боравка и ту уснуо у Господу 1712. године.

У Плашком је 1665. године сазидан првобитни дрвени парохијски храм посвећен Ваведењу Пресвете Богородице, а плашчанска парохија помиње се на списку парохија у карловачком генералату из 1700. године, гдје се наводи да има једну парохију и једног свештеника. Чим је Епископ Данило премјестио епископско сједиште у Плашки, почео је уз стари дрвени храм да за потребе становања гради и владичански двор. Била је то скромна дрвена кућа купљена у Доњем Лапцу и премјештена на земљиште, коју је Михајло Везмар поклониио владичанству за оздрављење свог сина Радована. Тадашња плашчанска општина поклонила је земљиште за економију и епископску башту. Изнад двора налазила се стара дрвена црквица посвећена Пресветој Богородици, а уз њу се налазила парохијска кућа.

Управо због премјештања епархијског сједишта, Епископа Данила највјероватније је тужио државним властима тадашњи бискуп сењски Адам Раткај, о чему је прота Манојло Грбић забиљешку оставио: „Године 1724. изашаље ђенерал Рабата комисију у Плашки, која је хтјела одузети од владике земљу, што му је даровала општина и срушити нови двор. Кад видио народ, шта се ту годи, скочи и отјера комесију из Плашког.“

Велика је заслуга Епископа Данила (Љуботине) јер је, и поред противљења и очигледних спотицања и сметњи од стране војне власти, сједиште тадашњег владичанства смјестио у Плашки, што је за она времена било средиште епархије на тремеђи Лике, Кордуна и Капелског подручја. Уснуо је у Господу мирно у својој резиденцији дана 29. јануара 1739. године и сахрањен у старој дрвеној плашчанској црквици. Иако са малим школским квалификацијама, урођеном интелигенцијом и честитим животом стекао је велики углед и остао упамћен у народу.

Након епископа Данила (Љуботине), на трон епископа горњокарловачког долази епископ Павле (Ненадовић), који је 1742. године хиротонисан за епископа горњокарловачког, али тек 1744. године бива потврђен царском потврдом Марије Терезије. С' обзиром да је

Свештена епископија Горњокарловачка

тих година царица Марија Терезија образовала посебну Дворску комисију или владу за српска питања, у споразуму са коштајничким митрополитом Алексијем Андрејевићем, 1746. године, Епископ Павле (Ненадовић) оснива у Плашком за обе епархије "централно училиште" тј. богословску школу коју су издржавале црквене општине и свештенство уплаћујући годишње износ од три до осам форинти. Поред тога, Епископ Павле основао је у Плашком и Епархијски архив и тако додатно учврстио сједиште Епископа горњокарловачких.

Јубилеј три вијека епархијског сједишта у Плашком навршио се ове 2021. године и торжествено је прослављен Светом Архијерејском Литургијом у плашчанском Саборном храму на празник Покрова Пресвете Богородице, 14. октобра. Евхаристијским сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење више свештенослужитеља.

ЕПИСКОП МОРАВИЧКИ АРСЕНИЈЕ (БРАДВАРЕВИЋ) КАО АДМИНИСТРАТОР ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ (1945-1947)

Након хапшења Епископа горњокарловачког Саве (Трлајића) у његовој резиденцији у Плашком 17. јула 1941. године, Свети Архијерејски Синод на седници одржаној 25. септембра 1941. године донео је одлуку да Митрополијом загребачком, Епархијама горњокарловачком и пакрачком, администрира Епископ зворничко-тузлански др Нектарије (Круљ).¹ За време Другог светског рата епископ др Нектарије обављао је дужност ректора Богословије у Нишу.

Протојереј-ставрофор Исак – Исо Пејиновић по доласку из логора Цапраг код Сиска, настанио се у Београду, где је водио црквено-административне послове Епархије горњокарловачке у току Другог светског рата. Кратко време епархијом је администрирао протојереј-ставрофор Јован Рајачић.

Свети Архијерејски Синод 6. јуна 1945. године донео је одлуку: „У вези одлуке Светог Архијерејског Синода бр. 675/зап. 200 од 9. маја ове године а поводом извештаја Његовог Високопреосвештенства Митрополита скопског Господина Јосифа да је својом президијалном одлуком Син. бр. 735/45 године извршио изванредан распоред администрирања епархије горњокарловачке, Свети Архијерејски Синод на основу чл. 64 тач. 22. и чл. 106 Устава Српске Православне Цркве, поставља за администратора удових епархија – загребачке, горњокарловачке, пакрачке и упражњене епархије далматинске чији се архијереј још није вратио у земљу, на своју епархију, викара Његове Светости Патријарха Његово Преосвештенство Епископа моравичког Господина Арсенија са седиштем у Заребу.“²

Епископ Арсеније (Брадваревић) рођен је у Банатској Паланци као Светислав 24. септембра 1883 године. У родном месту је завршио основну школу, а гимназију у Белој Цркви. Богословију је завршио у Сремским Карловцима 1908, а

Правни факултет у Београду 1924. године.³ Чин свештеника примио је 1909. године од Епископа вршачког Гаврила (Змејановића). До 1924. године био је парохијски свештеник у Епархији вршачкој (банатској). Од 1924. године је био на дужности секретара црквеног суда ове епархије. Године 1933. је постављен за секретара Великог црквеног суда у Београду. Године 1940. као удов свештеник изабран је за викарног епископа моравичког. Замонашен је 1. фебруара 1940. у манастиру Раковици од стране Митрополита скопског Јосифа (Џвијовића). За епископа је посвећен 4. фебруара 1940. у Саборној цркви у Београду. Приликом уласка Немаца у Београд, 1941. године, епископ Арсеније је био једини архијереј који се тада налазио у престоном граду и учинио све да одмах васпостави редован богослужбени живот.⁴

У периоду од новембра 1944. до краја маја 1945. године, епископ Арсеније, обављао је дужности администратора сремским деловима Архиепископије београдско-карловачке.⁵

Отпутовао је за Загреб 10. јула исте године и одмах отпочео рад на васпостављању епархијских тела и црквеног живота у овим епархијама. Заједно са проф. др Радославом Грујићем прикупио је податке о имовини Српске православне цркве коју су усташе у току рата опљачкале по црквама и манастирима и однеле у Загреб. Део тих покретности је пронађен и пописан. Епископ Арсеније је Свети архијерејски синод редовно извештавао о овом подухвату, као и о стању свештенства и верника на подручју Народне Републике Хрватске. У извештајима је приказао оскудицу поменутих епархија у свештеничком кадру, као и тешко материјално стање свештеника који су се одржали у овим крајевима до свршетка рата.

1 Види: *Христу веран до смрти – Свештеномученик Доситеј загребачки и ваведњски*, Београд-Цетиње 2008., стр. 110-112;

2 Син.бр. 912/зап. 299, од 6. јуна 1945. године, Архив Светог Архијерејског Синода, Београд.

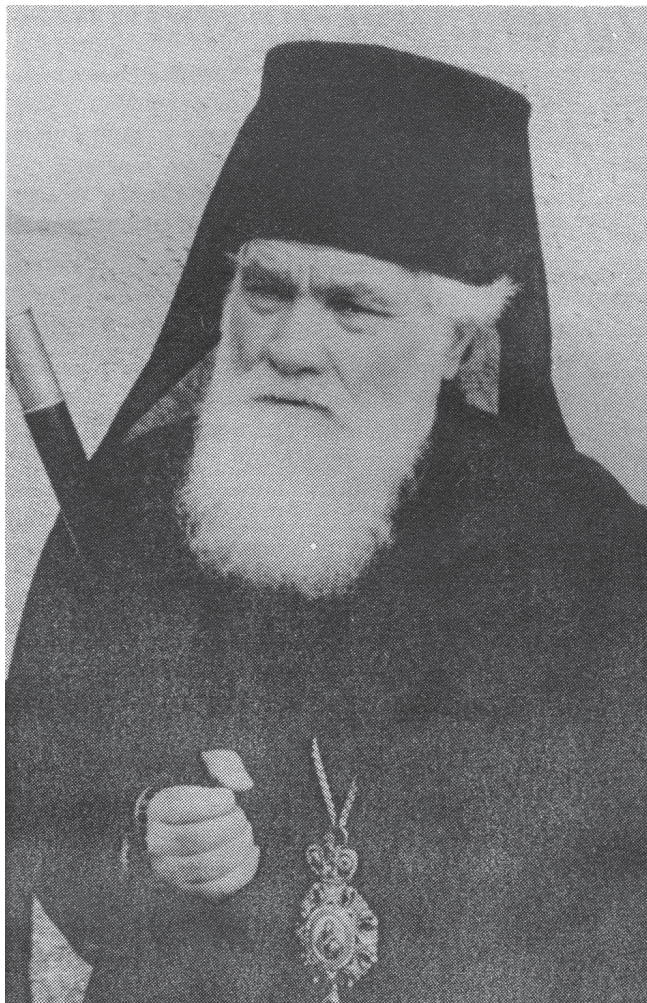
3 Богословију и Правни факултет завршио је у генерацији заједно са Светозаром Трлајићем, потоњим Епископом горњокарловачким Савом, свештеномучеником.

4 Сава епископ шумадијски, *Српски јерарси од деветог до двадесетог века*, Београд, Подгорица, Крагујевац 1996, стр. 37.

5 Син.бр.1526/44, Гласник Српске Православне Цркве, бр. 7, стр. 63, Београд 1945.

Настојао је да прикупи што више података о страдалом свештенству и народу, као и о ратној сирочади која се налазила по разним домовима и хранитељским породицама. Веома се трудио да обнови духовни и административни црквени живот на том подручју.

У свом првом извештају упућеном Светом Архијерејском Синоду епископ Арсеније између осталог наводи: „Прилаже се списак свештеника, који су изгинули за вријеме рата. То су болне и велике жртве – њих 72 (свештена лица), које је дала ова Епархија. Међу њима је и жртва блаженопочивши епископ Сава (Трлајић), а тим болнија што се до данас није могло тачно установити, где је, када је и како је изгубио епископ Сава свој живот. Само се толико могло утврдити, да је ухапшен 17. јула 1941. године пред вече у својој резиденцији, да је везан одведен у кућу највећег усташког злочинца, разбојника и кољача Јосипа Томљеновића у Плашком, да је ту малтретиран, тучен, да је за време пребијања и мрцварења на грамофону опљачканом у Двору епископском, била навијена плоча и непрестано је свирало: „Јелици Во Христа...“. Дана 19. јула епископ је везан са још тројицом свештеника: секретаром Црквеног суда Богољубом Гаковићем, вероучитељом из Плашког Ђорђем Стојановићем и парохом из Личке Јасенице Станиславом Насадилком, и са још 11 мирјана (верника), одведен из куће Јосипа Томљеновића на жељезничку станицу у Плашком. Воз, који полази из Плашког за Госпић у 11 сати увече, тога је дана закаснио и дошао је истом 20. јула у 5 сати ујутро. Дотле је епископ непрестано био везан у ланце с других једанаест људи пред улазом у саму станицу. Дана 20. јула 1941. године пред вече пешице са жељезничке станице у Госпићу, епископ са горе поменутим људима, везани су два и два, доведени у Казнени завод у Госпићу, монах Мирић из Плашког однио је у Госпић епископу нешто веша и креветски хаљина. Епископ је на једној цедуљици, писаној латиницом његовом руком, потврдио пријем тих ствари. Дана 8. августа 1941. г. виђен је епископ у дворишту Казненог завода у Госпићу, где су га усташе поставили на кишу, која се на њега ту излила. Епископ је ту тортуру мирно и стојички поднио. – Неколико дана после 8. августа, неустановљеног дана, извучено је око 2.000 Срба из Казненог завода у Госпићу, везани жицом два и два, међу њима и епископ Сава. Сви су ти људи одведени из Госпића цестом према Велебиту, наводно у Карлобаг на мору, односно на острво Паг. То је последње виђење епископа Саве и задња вест о њему. По свој прилици епископ је убијен на Велебиту, на путу између Брушана и Карлобага, јер је на том путу убијено,

по причању неких италијанских новинара, око 8.000 Срба у августу 1941. године. Може бити да ће се послје штогод поближе сазнати о судбини ових људи и епископа Саве. Ако се сазнају какве поузданије и детаљније вијести о епископу Сави, ми ћемо о том извјестити Св. Архијерејски Синод.“⁶

Из извештаја о раду седница Светог Архијерејског Синода одржаних у Београду у периоду од 7. до 21 децембра 1945. године, видимо да је Епархији горњокарловачкој одобрена једнократна помоћ у износу од 100.000,00 динара „с тим да се ова свота има употребити искључиво за помоћ парохиском свештенству ове епархије који се налаза на парохјама.“⁷

Синод је усвојио предлог епископа Арсенија као администратора поменутих епархија „да се избегли свештеници из ових епархија који

6 Извештај епископа Арсенија о страдању у Епархији горњокарловачкој, Е.А.бр. 277/45 од 25. октобра 1945, Архив Светог Архијерејског Синода, Београд.

7 Гласник Српске Православне Цркве, бр.2 Београд 1946, стр. 17.

се нису могли вратити на своја досадашња службеничка места, задрже и даље у служби оних епархија у које су примљени за време избеглиштва, док им се не омогући повратак у њихове епархије.⁸

У првим месецима администрације у Епархији горњокарловачкој епископ Арсеније донео је следеће одлуке:

- Јереја Милана Грбића, пароха у Подлапачи, Архијерејско намесништво крбавско-прилошко, одликовати правом ношења црвеног појаса (А.Е.Бр.85/1945);

- Јереја Бранка Јакшића, пароха у Јабуковцу, Архијерејско намесништво петрињско, одликовати правом ношења црвеног појаса (А.Е.Бр.86/1945);

- Јереја Илију Ђука, пароха у Штикади, Архијерејско намесништво грачачко и члана Комисије за верске послове при председништву Народне Владе Федералне Хрватске, одликовати правом ношења црвеног појаса (Е.А.Бр.42 и III/1945);

- Јереја Бранка Јакшића, пароха у Јабуковцу, поставити за привременог пароха у Петрињи

у Архијерејском намесништву петрињском (Е.А.Бр.105/1945);

- Јереја Душана Дејановића, пароха у Вргинмосту, поставити за привременог пароха у Требињи у Архијерејском намесништву карловачком, са дозволом становања у Карловцу (Е.А.Бр. 109/1945);

- Јереја Димитрија Напрту, пароха у Јошану, поставити за привременог пароха у Огулину с дужношћу да опслужује парохију у Мариндолу (Е.А.Бр.103/1945);

- Јереја Владимира Бубала, пароха у Бузети, по личној молби поставити за привременог пароха у Рујници у Архијерејском намесништву бихаћком, с дужношћу да опслужује и парохију у Личком Петровом Селу, са дозволом становања у Бихаћу (Е.А.Бр. 89/1945 и 90/1945);

- Јереја Марка Ђурића, пароха у Славском Пољу по личној молби поставити за привременог пароха у Тушиловићу с дужношћу да опслужује парохије у Доњем и Горњем Будачком (Е.А.Бр. 92/1945);

- Јереја Душана Рашковића из Епархије далматинске примити привремено у Епархију горњокарловачку (Е.А.Бр. 38/1945) и поставити за привременог пароха у Српским Моравицама, с дужношћу да опслужује парохије на Сушаку и Ријечи, са дозволом да по свом нахођењу

⁸ Извештај о раду седница Светог Архијерејског Синода од 7. до 21. децембра 1945, Архив Светог Архијерејског Синода, Београд

изабере место становања (Е.А.Бр. 110 и 185/1945);

- Јереја Бранка Јакшића, привременог пароха у Петрињи поставити за архијерејског намесника петрињског са седиштем у Петрињи (Е.А.Бр.130/1945).

- За Архиепископију београдско-карловачку, епископ Арсеније дао је канонски отпуст јереју Дани Обрадовићу пароху у Островици, као и јереју Душану Клипи из Старог села,⁹ док је јереј Бошко Богуновић парох у Малом Градцу примљен у Епархију загребачку.¹⁰

- Јереј Миле Навала из Блиње постављен је за привременог пароха у Српским Моравицама, а протојереј Теодор Милакар парох у Класнићу постављен је за Архијерејског намесника глињског.¹¹

Почасним члановим Црквеног суда Епархије горњокарловачке, епископ Арсеније именовао је протојереја-ставрофора Јована Рајачића из Костајнице и јереја Милана Радеку, професора-катихету из Карловца.¹² Такође, за в.д. судског тужиоца при Црквеном суду постављен је јереј Душан Дејановић, парох у Требињи.¹³ У октобру 1945. године у храму Светог оца Николаја у Карловцу, епископ Арсеније одликовао је правом ношења црвеног појаса јереја Душана Дејановића, а чином протонамесника Милана Радеку.¹⁴

Јеромонаха Нектарија (Дазгић) управитеља манастира Гомирја и јереја Манета Лазића пароха у Чемерници, епископ Арсеније одликовао је у новембру 1945. године правом ношења црвеног појаса, приликом обиласка Епархије горњокарловачке.¹⁵

По личној молби разрешен је Архијерејски намесник бихаћки протојереј Никола Богуновић, а на његово место је постављен јереј Душан Штрбац¹⁶. Разрешен је дужности Архијерејски намесник вргинмоштански јереј Милош Прибићевић из Топуског, а на његово

место именован је јереј Душан Дејановић.¹⁷ За Архијерејског намесника плашчанског именован је јереј Димитрије Напрта из Огулина, док је јереј Петар Милеуснић парох у Шкарама постављен за Архијерејског намесника оточачког и поверено му је у администрацију Архијерејска намесништва лично и грачачко. Архијерејском намеснику у Карловцу протојереју-ставрофору Михаилу Медаковићу, епископ Арсеније поверио је у администрацију Архијерејско намесништво слуњско (Е.А.Бр.559/1945).

По личној молби у јануару 1946. године јереј Милош Поповић парох у Рујевици постављен је за привременог пароха у Глини.¹⁸ Из Добросела по личној молби премештен је на парохију у Јаворањ јереј Бранислав Павић.¹⁹

Из Карловца је јеромонах Нектарије (Дазгић) постављен за привременог пароха у Мариндолу (Словенија), с тим да опслужује и парохију манастира Гомирја.²⁰ Како су манастирски конаци уништени за време Другог светског рата, јеромонах Нектарије живео је у Мариндолу.

О несрећном случају у Дрежници и трагичној смрти јереја Ђорђа Жутића пароха дрежничког 26. марта 1946. године, епископ Арсеније је хитно известио Свети Архијерејски Синод.²¹

Епископ Арсеније упутио је свим Архијерејским намесницима на територији Епархије горњокарловачке Одлуку Светог Архијерејског Синода о такозваној Аутокефалној Хрватској Православној Цркви (Бр. 1926/зап.56) од 27. марта 1946. године.

Свети Архијерејски Синод на својим седницама од 19. до 30. марта 1946. године узео је на знање извештаје епископа Арсенија и протојереја др Радослава Грујића о учињеним интервенцијама за осигурање материјалних средстава на терет државе око преноса имовине и драгоцености Српске Православне Цркве које су за време окупације однесене и пронађене у Загребу. На њихов предлог донешена је одлука да оне ствари за које се установи да припадају епархијама које се налазе на територији Републике Хрватске, а које су потребне при Светим Богослужењима, имају се издвојити и тамо оставити под надзором надлежног архијереја, док све остале ствари које су од

9 Е.А.Бр.273/1945 од 17.10.1945. и Е.А.Бр.305/1945 од 17.10.1945. – Е.А.Бр.417/1945 од 7.12.1945.

10 Е.А.Бр.298/1945 од 17.10.1945.

11 Е.А.Бр.388/1945 од 3.11.1945.

12 Е.А.Бр.358/1945 од 27.10.1945.

13 Е.А.Бр.461/1945 од 7.12.1945.

14 Е.А.Бр. 329/1945 и Е.А.Бр.357/1945.

15 Гласник Српске Православне Цркве, Београд 1947, стр.242.

16 Јереју Душану Штрпцу Арх.намеснику бихаћком поверено је у администрацију Архијерејско намесништво кореничко и крбавскоприлошко (Е.А.Бр.560/1945 од 15.12.1945.)

17 Исто.

18 Е.А.Бр.10/1946 од 3. јануара 1946.

19 Е.А.Бр.57 од 22. јануара 1946.

20 Е.А.Бр.267/1946 од 11.фебруара 1946.

21 Гласник Српске Православне Цркве, Београд 1947, стр.243.

културно историјске и уметничке вредности имају се пренети заједно са свим осталим стварима у Београд.²²

Епископ Арсеније у Саборном храму Светог Преображења у Загребу, рукоположио је свештеничког кандидата Милована Везмара за ђакона 5. маја, а сутрадан 6. маја 1946. године за презвитера. Презвитер Везмар је постављен на парохију на Вељуну, с тим да опслужује и парохије у Цвијановић брду, Полоју и Скраду.²³

У извештају о раду Светог Архијерејског Синода у периоду од 31. маја до 12. јула 1946. године, наводи се: „Узет је на знање извештај Преосвећеног Викарног Епископа г. Арсенија, као администратора епархије горњокарловачке, о верским приликама и стању верних у овој епархији. Како је приказано стање у овој епархији веома тешко, препоручено је Представништву Светог Архијерејског Синода, да потребе ове епархије детаљно проучи и предузме како би се овој епархији која је пре рата бројала 480.000 душа, а сада је остало само једва око 280.000 душа у свима правцима помогло. У циљу указивања помоћи овој епархији одлучено је да се за ову епархију из централне касе Српске Православне Цркве да свота од 50.000 динара.“²⁴

Епархијски управни одбор Епархије

банатске и епископ др Дамаскин (Грданички) упутили су новчани прилог за пострадале Епархије, горњокарловачку, далматинску, загребачку и пакрачку и износу од 10.000 динара. Епископ Арсеније у име епархија којима администрира захвалио се на новчаном прилогу: „Ми се радујемо што је Епархијски управни одбор банатски схватио тежак положај наших епархија, у којима је наш српски народ преполовљен, наш грађански сталеж је делом убијен, делом потпуно упропаштен, наш сељачки сталеж остао без крова над главом, јер су српска насеља савњена са земљом, наши свети храмови и манастири од историјске вредности порушени и оскрнављени или тешко оштећени.

Али и поред тако тешког стања српски народ чини велике напоре, да обнови своје оштећене цркве, да издржава свештеника, али тешко ће моћи да издржи своје епархије, које су неопходно потребне у овим крајевима ради обнове црквеног живота, ради одржавања српства и православља, које је непријатељ хтео да уништи. Ми верујемо у животну способност српског народа у овим крајевима, у њихову отпорност, у њихову велику љубав према Српској Православној Цркви. Ми имамо наду да он неће дозволити, да умукне божанска песма у светим храмовима, и да ће он као и његови дични преци очувати православље и српство. Зато нека је хвала Епархијском управном одбору банатске епархије, што је са својим прилогом допринео, да се одрже наше духовне вредности: православна вера и српско име. Ова припомоћ, која је доказ Ваше љубави према нама, даће нам снаге за даљи рад, јер смо свесни тога, да нисмо усамљени већ да смо део Српског народа и да смо у најтешњем јединству с њиме можемо одржати.“²⁵

У августу месецу 1946. године епископ Арсеније одликовао је јереја Петра Милеуснића из Шкара протојерејским чином²⁶, а јереја Димитрија Напрту из Огулина правом ношења црвеног појаса.²⁷ Протојереј Никола Богуновић премештен је по личној молби за пароха у Брђанима са дужношћу да опслужује околна

22 Извештај о раду седница Светог Архијерејског Синода држаних у Београду од 19. до 30. марта 1946, Син.бр.1057 из 1946.

23 Гласник Српске Православне Цркве Београд 1947, стр. 242.

24 Извештај о раду седница Светог Архијерејског Синода држаних у Београду од 31. маја до 12. јуна 1946, Син.бр.1857 из 1946.

25 Захвалност Епархијском управном одбору Епархије банатске, ЕУО Бр. 100/1946 од 6. јула 1946.

26 Е.А.Бр.714/1946 од 10.августа 1946.

27 Е.А.Бр.714/1946 од 10.августа 1946.

места и да станује у Сиску.²⁸ Јереј Богдан Вуксан парох у личком Доброселу, по личној молби премештен је у Врховине са правом да станује у Старом селу код Огулина.²⁹

Епископ Арсеније дао је канонске отпусте јеромонаху Јоаникију (Петровићу) сабрату манастира Гомирја и привременог пароха у Босанској Суваји за Епархију загребачку (Е.А.Бр.797/1946), и јереју Мили Капелету пароху у Мајским пољанама за Епархију пакрачку (Е.А.Бр.1082/1946)

Свети Архијерејски Синод донео је одлуку да због тешког материјалног стања у Епархијама далматинској, црногорско-приморској, горњокарловачкој и захумско-херцеговачкој, умоле Епархијски архијереји Епархија који су у бољем материјалном положају да у своје епархијске буџете унесу суму у име помоћи сиромашним епархија.³⁰ По питању оставине епископа Саве (Трлајића) поднесен је прелог Синоду да се цео износ ове оставине уступи Епархији горњокарловачкој за њене редовне потребе. Такође узето је на знање о постављењу протојереја Манојла Крнића за почасног члана Црквеног суда Епархије горњокарловачке.³¹

Епископ Арсеније је на основу Светих Канона и Устава Српске Православне Цркве, протојереја Евгенија Јаржемског бившег пароха у Доњем Будачком и јеромонаха Аристоклија (Јерополског) бившег привременог пароха у Дољанима, одлучио од свих свештенорадњи и предао их на поступак Црквеном суду јер су прекинули везу са својом законитом јерархијом признавши за своје архијереје недостојна и неканонска лица такозване хрватске православне цркве.³²

У години 1946. изван Епархије горњокарловачке упокојили су се свештеници:

28 Е.А.Бр.706/1946 од 9. августа 1946.

29 Е.А.Бр.720/1945 од 13. августа 1946.

30 Извештај о раду седница Светог Архијерејског Синода држаних у Београду од 29. октобра до 17. новембра 1946, Син.бр. 3723 из 1946.

31 Исто, Е.А.Бр.-609/1946 од 11. јула 1946.

32 Е.А.Бр. 231/1946 и Ц.С.Бр.273/1946.

Протојереј-ставрофор Ђуро Олић, пензионисани парох и Архијерејски намесник у Оточцу, дана 21. јуна 1946. године у Петровграду (Зрењанин);

Јереј Јово Муждека, парох у Хајтићу, у мају 1946. године у Врњачкој Бањи.

Одласком у пензију протојереја-ставрофора Михаила Медаковића у јануару 1947. године, на парохију карловачку постављен је јереј Душан Дејановић.³³

На седници Светог Архијерејског Синода у Београду која је одржана 11. марта 1947. године донета је одлука: „Усвојити предлог Његове Светости Патријарха српског г. Гаврила и пошто је мировни уговор између наше државе и Италије потписан, то да се територије које су раније припале Италији а сада припале Југославији у црквеном погледу арондирају и то тако да се град Задар са најужом околином и далматинским острвима припоје епархији далматинској, а град Ријека са Истром и залеђем Трста и острвима ужег хрватског приморја припоји горњокарловачкој епархији... Ову одлуку доставити Преосвећеном Викарном Епископу г. Арсенију с тим да преузме управу над овим територијама и да ову објави и Епархијским властима епархије далматинске и горњокарловачке ради обавештења свију органа и установа Српске Православне Цркве на оним територијама које су тим епархијама додељене... Његовом Преосвештенству

33 Е.А.Бр.35/1947 од 15. јануара 1947.

Епископу г. Арсенију препоручити да сада по питању сједињених парохија и црквених општина Сушака и Ријеке спроведе законски поступак као јединица која сада лежи на територији јединствене горњокарловачке епархије.³⁴

На основу достављеног извештаја епископа Арсенија, као администратора западних епархија, о великој оскудици свештенства у западним крајевима, Свети Архијерејски Синод умолио је све Епископе да одмах разреше дужности све оне свештенике, који се као бивше избеглице још нису вратили на своја стара места службе и да их упуте њиховим надлежним архијерејима.³⁵

Свети Архијерејски Синод на предлог епископа Арсенија пензионисао је свештенике: протојереја Властимира Терзића пароха у Бихаћу, протојереја Младена Остојића пароха у Жировцу и јереја Милана Грбића пароха у Подлапачи.³⁶

На првом послератном Светом Архијерејском Сабору који је одржан у периоду од 24. априла до 21. маја 1947. године под представништвом Патријарха српског Гаврила (Дожића), разматрано је мноштво значајних питања и проблема са којима се Српска Православна Црква нашла у послератном времену. На том сабору изабрано је нових шест архијереја и попуњено неколико епархија, дана 20. маја 1947. године. За црногорско-приморског митрополита патријарх Гаврило предложио је три кандидата: администратора рашко-призренске епархије епископа Владимира (Рајића), моравичког Арсенија (Брадваревића) и будимског Валеријана (Стефановића). Епископи Владимир и Арсеније добили су по шест гласова, Валеријан није добио ниједан. Пошто су два кандидата добила једнак број гласова патријарх као председник дао је свој глас епископу Арсенију и тако је он већином гласова изабран за Митрополита црногорско-приморског.³⁷

За Епископа горњокарловачког патријарх Гаврило је предложио три кандидата:

протођакон Никанора (Иличића), вероучитеља из Великог Бечкерека, јеромонаха Варнаву (Настића) вероучитеља из Сарајева и јеромонаха Доментијана (Павловића) професора богословије. По обављеном гласању протођакон Никанор добио је шест, јеромонах Варнава три и јеромонах Доментијан два гласа. Две цедуљице су биле празне. Тако је већином гласова за Епископа горњокарловачког изабран Никанор (Иличић).³⁸

Епископ Арсеније увео је у трон Митрополита загребачких, Епископа банатског др Дамаскина (Грданичког) у недељу 22. јуна 1947. године у Саборном храму Светог Прображења у Загребу.³⁹

На основу одлуке Светог Архијерејског Синода (АСБр.42/зап. 156 из 1947.) протођакон Никанор (Иличића) хиротонисан је за епископа у Саборном храму у Београду 3. јуна, а у Карловцу је устоличен 29. јуна 1947. године. Како је Саборни храм у Плашком девастиран за време Другог светског рата, устоличење је извршено у храму Светог оца Николаја у Карловцу, од Митрополита загребачког Дамаскина (Грданичког).⁴⁰

Епископ Арсеније устоличен је на Петровдан (12. јул) 1947. године у манастирском храму на Цетињу, на основу одлуке АСБр.37/зап.150 од 20. маја 1947. године. У трон цетињских митрополита епископа Арсенија увео је Епископ будимљанско-полимски Макарије (Ђорђевић), изасланик Светог Архијерејског Синода.⁴¹

Епископ Арсеније (Брадваревић) као администратор Епархије горњокарловачке, али и осталих епархија на територији Републике Хрватске, у тешком послератном периоду (1945-1947) показао се као прави Архијереј Српске Православне Цркве. Са врло великим успехом је епископ Арсеније занављао црквени живот у овим тешко пострадалим епархијама и као искусан дугогодишњи црквеносудски службеник успоставио је у повереним му епархијама сва црквенојерархијска и црквеносамоуправна тела.⁴²

34 Арондирање територија у црквеном погледу које су некада припадале Италији, Син.Бр.3681-46/зап.80 од 11.марта 1947.

35 Извештај о раду седница Светог Архијерејског Синода одржаних у Београду између 6 до 21. марта 1947, Син.бр.1316.

36 Гласник Српске Православне Цркве, Београд 1947, стр.243.

37 Предраг Пузовић, Рад Светог архијерејског сабора 1947. године, Богословље 1 (2011), стр.167-168.

38 Предраг Пузовић, наведено дело, стр. 168.

39 Устоличење г.г. Архијереја, Гласник Српске Православне Цркве, Београд 1947, стр. 253.

40 Исто.

41 Исто.

42 Сава, епископ шумадијски, наведено дело, стр. 37.

ПОКОЉ У ГЛИНСКОЈ ЦРКВИ

Прошло је пуних 80 година откад је учињен један од најстравичнијих злочина у историји човечанства када су на најсвирепији начин заклани православни Срби од стране усташа у Цркви Рођења Пресвете Богородице у Глини.

Један од главних извора о самом покољу у Глинској цркви је „Елаборат о покољу у глинској цркви“ из 21. новембра 1944. који је доставила Окружна комисија Земаљској комисији за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Београду о чему је обавештено Председништво ЗАВНОХА. Државна Комисија је издала „Саопштење о покољу у глинској цркви“ под бројем 33. 2. марта 1945. године које је следећег дана 3. марта изашло у новинама „Борба“ и 4. марта у „Вјеснику“ под називом „Покољ Срба у глинској Цркви“.¹

Без сумње најзначајније је сведочење Љубе Једнака о покољу у глинској цркви које је осим у писаном виду² сачувано и на филмској траци као документарни филм „Говорило ми је нешто да ћу остат’ жив“, по сценарију и режији Спасоја Јовановића и Мирослава Станковића тако да се може и да погледа и на You Tube као једно значајно сведочанство за све будуће генерације.³ Такође је значајно и исказ ухваћеног усташког зликова Пенка Божићара из Глине⁴ као и признање усташе Хилимије Берберовића из Босанског Новог.⁵

Најзначајније књиге о покољима у глинској цркви су од историча Ђуре Аралица „Усташки

покољ Срба у глинској цркви“ који је доступан у PDF формату на интернету⁶, затим од Драгана Чубрића и Момчила Крковића „Страдање Срба у Православној цркви у Глини и рушење споменика“⁷ као и текст о покољу у глинској цркви од блажене успомене владике Атанасија Јевтића у књизи „Од Косова до Јадовна“ које је доживело девет издања до данас.⁸

У Загребу је одржана научна конференција посвећена овом страшном догађају 2012. године на Филозофском факултету под називом „Што се уистину догодило у глинској православној цркви између 29/30. јула и 4/5 августа 1941. године.“⁹

Та 1941. година била је једна од најтежих година за православне Србе на ширем подручју града Глине заједно са деловима општина Вргинмост и Топуско. Најраспостраније мишљење у српском народу је да се десио само један покољ у глинској православној цркви, што није тачно јер су се заправо десила два покоља. Покољ православних Срба десио се у два наврата, први пут је био увече 29. на 30. јул, а други је увече 4. августа на 5. август.

За време првог покоља у српској православној Цркви Рођења пресвете Богородице у Глини ноћу 29/30. јула 1941. године старало је 174 Србина и њихова имена су утврђена. Једини преживели Србин из првог покоља је Никица Самарџија.¹⁰ За време другог покоља између 4/5 августа исте 1941. године страдало је 1038

1 “Покољ Срба у глинској цркви”, Борба, Београд, год. X, бр. 55, 3. март 1945, стр. 3 и бр. 56, 4. март 1945, стр. 3; “Pokolj Srba u glinskoj crkvi”, Vjesnik, Zagreb, god. V, br. 39, 4. lipnja 1945, str. 3 и br. 40, 6. lipnja 1945, str. 3 <https://hrcak.srce.hr/file/323097>

2 Епископ Атанасије, Од Косова до Јадовна, путни записи јеромонаха Атанасија Јевтића, (осмо допуњено издање), стр. 443, Врњци-Требиње, 2007

3 <https://www.youtube.com/watch?v=Kt8uYds65Y>

4 HR-DASK-765-1, Zbirka sudskih predmeta političkih procesa 1945. – 1951., kutija 19, KZP 91/48, Zapisnik o saslušanju okrivljenoga Penko Božidara, sastavljen u uredu Kotarskog javnog tužioštva u Glini, 16. IV. 1948.

5 Архив Св. Синода СПЦ, Син. Бр. 1060/237/1947, Прилог 1, стр. 46-48

6 <https://www.muzejgenocida.rs/images/izdanja/Aralica,%20Djuro,%20Ustaski%20pokolji%20Srba%20u%20glinskoj%20crkvi.pdf>

7 <https://jadovno.com/stradanje-srba-u-pravoslavnoj-crkvi-u-glini-i-rusenje-spmenika>

8 Епископ Атанасије, Од Косова до Јадовна, путни записи јеромонаха Атанасија Јевтића, (осмо допуњено издање), „На путу ка Јадовном: кроз Јасеновац, Банију и Кордун, стр.407.416, Врњци-Требиње, 2007

9 https://jadovno.com/arhiva/tl_files/ug_jadovno/img/otadzbinski_rat/Glinski_kolokvij_informacije.pdf, https://jadovno.com/arhiva/tl_files/ug_jadovno/img/otadzbinski_rat/Glinski_kolokvij_sudionici.pdf,

10 Ђуро Аралица, Усташки покољи Срба у Глинској Цркви, 69

Србина и њихова имена су такође утврђена, а једини је преживео Љубо Једнак.¹¹

Покољ у глинској православној цркви био је пажљиво испланиран и дуго припреман од стране усташа, а пре свега чувеног усташког првака Хрватске странке права у Глини и великог пријатеља Анте Павелића адвоката Мирка Пука који је постао први министар правде у Влади НДХ, а који је на збору у Крижевцима 6. јула 1941. године рекао: „Срби су дошли у наше крајеве с турским четима, као пљачкаши, као талог и смеће Балкана. Не можемо допустити да у нашој земљи владају два народа”.

Глина и њена околина спадају међу највећа губилишта Срба у Југославији у Другом светском рату. Досад је утврђено седам локација са најмање 14 колективних гробница са више лешева убијених Срба. Усташе су у граду и срезу (котару) Глина само од јуна до почетка августа 1941. године убиле преко 5.000 људи, претежно Срба, а око 8.000 до краја те године. На губилиштима Глине убијани су Срби из Баније и Кордуна (многи из срезова Глина и Вргинмост), који су хватани приликом масовних потера или њихових појединачних долазака у Глину, затим Срби из Срема, Славоније и Босне и Херцеговине, као и Јевреји, који су довођени на суђење у Покретни пријеки суд. Посебну тежину тих злочина чини покољ Срба у српској православној цркви, где су у једној ноћи поубијени готово сви Срби мушкарци из Глине изнад 14 година и што су у једном дану одведени у смрт сви глински Јевреји, изузев

породице трговца Кона.¹²

Блажене успомене владика Атанасије Јевтић каже да: „у овом покољу православних хришћана око храма и у самом храму Божијем, злоделу којем није равно ни Диоклецијаново убијање хришћана у Никомидијском храму (почетком 4. века), једна од првих жртава био је парох глински, Богдан Опачић, који је и живот и душу своју положио са верницима и за вернике своје, који се ипак нису одрекли вере

своје православне и крста са три прста.”¹³

О самом покољу у глинској цркви који се десио увече 4/5. августа дао је исказ усташа Пенко Божидар: “Убијање је вршено на неколико начина. Неке су затварали у православној цркви у Глини, гдје је могло стати око 1000 душа. Тада је командир одредио из наше сатније 15 људи који ће извршити клање. Прије поласка на овај посао давао им је пиће, и то неком рума, а неком љуту ракију, па кад се напију онда су их слали ножевима унутра. За вријеме клања пред црквом је била постављена стража, јер су се неки православци пењали у звонару и скакали са врха звоника у порту. Сви они који су скакали били су побијени у порти од стране стражара. Ја сам био одређен да у три маха вршим клање у цркви (...). Убијање је вршено на тај начин што смо неке ударали ножем право у срце, неке клали преко врата, а неке ударали гдје стигнемо. Ако неки Србин не би био готов од првог ударца, тога би усташе преклале ножем. За вријеме овога клања није горјело свјетло у цркви већ су били одређени нарочити војници који су у рукама држали батеријску лампу и тиме освјетљавали просторије.

Код клања Срба у глинској цркви, ја сам држао стражу. Задатак ми је био да се те ноћи нико није смео кретати по целој Глини. Ја сам у сванућу иза те ноћи пролазио крај цркве православне и видео сам огроман поток крви, који је и на улицу већ изашао. Поубијани Срби и поклани у цркви те исте ноћи одвежени су

11 Ђуро Аралица, Усташки покољи Срба у Глинској Цркви, 246

12 Ђуро Аралица, Усташки покољи Срба у Глинској Цркви, 26

13 Епископ Атанасије, Од Косова до Јадовна, стр. 412

камионима мртви код глинског Новог села иза села Кихалца и тамо су у велике јаме побацани. Ти хапшеници у цркви били су толико натискани једни на друге, да се ту није могло ни разазнати поједини човек, већ је то била нека маса од људства. У предвечерје клања у цркви, окупио нас је Видаковић логорник, саопштивши нам тај крупни задатак код ликвидирања Срба, и тако сам ја узео учешћа држећи стражу да не би хапшеници провалили цркву када виде да их се коље.¹⁴

Други усташа Хилимија Берберовић је изјавио да је „клање је почињало у 22 сата увече, а трајало је до два сата (по поноћи). За све вријеме док је посљедњи Србин био жив, ове су манифестације трајале. Овако клање у цркви десило се седам до осам пута, а ја сам учествовао три пута. За вријеме клања сви смо

а неке ударали гдје стигнемо. Ако неки Србин не би био од првог ударца смртно погођен, тога усташе приклали ножем. За вријеме клања није горјела свјетлост у цркви, већ су били одређени специјални војници који су рукама држали батеријске електричне лампе и тиме нам освјетљивали простор. У више махова десило се да је неки Србин налетео на нас песницом, или пак да је некога ударио ногом, али је тај био одмах искасапљен. За вријеме овога клања била је у цркви велика галама. Присутни Срби викали су „Живио Краљ Петар“, „Живјела Југославија“, „Живјела Краљица Марија“, „Живјела Србија“, „Доле усташе“, „Доле Павелић“, итд.¹⁵

Једини Србин који је преживео покољ Љубо Једнак изјавио је на суђењу усташком министру Андрији Артуковићу у Загребу : „Када се већ

били толико упрљани крви, да се униформа није могла очистити, већ смо је замјењивали у магацину, а касније се прала. Црква је последије сваког клања прана. Кад се клање завршило, долазили су камиони и носили лешеве.

Убијање је вршено на тај начин што смо неке ударали право у срце, неке клали преко врата,

сврачило изненада смо чули пред црквом камион и у цркву су усташе ушле вичући: „Палите одмах свијеће“, упитали су нас: „Да ли ви људи вјерујете у нашег поглавника и у нашу Независну Државу Хрватску.“ Ми смо сви одговорили да вјерујемо. На то су нам командовали: Лези, устани, лези, устани и

14 HR-DASK-765-1, Zbirka sudskih predmeta političkih procesa 1945. – 1951., kutija 19, KZP 91/48, Zapisnik o saslušanju okrivljenoga Penko Božidara, sastavljen u uredu Kotarskog javnog tužništva u Glini, 16. IV. 1948

15 ФРАГМЕНТИ ИЗЈАВЕ ХИЛМИЈЕ БЕРБЕРОВИЋА, КОЉАЧА СРБА У ГЛИНСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ, Историјски архив Београда УГБ IV ИВ-146/32)

док смо ми извршавали ову команду они су из пушака пуцали по самој цркви која је била у полумраку. Затим су нам издали наређење да се сви свучемо и да имамо остати у кошуљама и гаћама, док смо све своје ствари морали бацити у угао цркве. Послије тога смо сви морали лећи на земљу, а усташе су са чизмама ходале и газиле нас. Потом су нам наредили, да устанемо и да се лицем окренемо према зиду, а онда су они пуцали по цркви, али намјерно нису никога погодили, јер су нас тиме плашили.

Мало иза тога поново су узели преда се Перу Миљевића и питали: да ли зна што о шумњацима, када је овај одговорио да не зна, један га је усташа ухватио и на очиглед свију нас забио му нож у врат потегавши према доље тако, да му је распорио цијела прса. Миљевић се срушио мртав. На поновни позив да се јаве они који нешто о шумњацима знају, јер да ће бити пуштени кући ако кажу све што знаду, јавио се један човјек и рекао да ће рећи све. Он је рекао да су шумњаци у близини Топускога дизали у зрак бандере и дочекали један усташки ауто. Послије тога усташе су истоме наредили да стави главу на један сто који је у цркви стајао, па када је главу ставио на сто усташа му је зарезао у гркљан и наредио да пјева. Међутим, крв је из њега шикнула неколико метара надалеко, па, када није могао пјевати, ударио га је усташа кундаком по глави те му се мозак излио на стол.

Након тога почело је клање људи од реда, како смо стајали у цркви. Ухватили су једнога по једнога, повалили на стол, један је усташа клекнуо на прса, а други је узео нож и пресецао

гркљан. Нису чекали да искрвати или умре, већ су га полумртвога изнели из цркве и бацили на камион који је пред црквом стајао.¹⁶

Сва та језива сведочанства о једном о најстрашних злочина у историји хришћанства као и човечанства, а поготово о страдању српског православног народа на

просторима Баније и Кордуна само су била наставак свих језивих прогона православних хришћана која су трајала од доласка српског народа на те просторе још од XV века за које каже владика Атанасије Јевтић, да Банија од Петриње до Глине, подсећа на питому Шумадију, само што је Банија по страдањима већа и славнија, док за Свете глинске мученике каже да они нису издали своју православну веру и да несумњиво спадају у Свете мученике вере Христове и Цркве православне.¹⁷

Након 80 година од страшног злочина над српским православним народом у православној Цркви Рођења Пресвете Богородице у Глини остаје да наш нараштај и сви будући нараштаји православних Срба никада не забораве тај страشان покољ над православним Србима, Новомученицима глинским, који сада стоје пред престолом Божијим славећи Свету Тројицу и молећи се за род људски да се покаје и врати на пут побожности и честитости.

16 Стенографски записник са суђења против усташког министра Андрије Артуковића. стр. 48—61— АЈ, дос. бр. 1268; Сведочење Љубана Једнака, сина Василија, родом из Горњег Селишта, општина Глина са сталним боравком у Глини, деветог дана главне расправе, 24. априла 1986. у Окружном суду у Загребу.

17 Епископ Атанасије, Од Косова до Јадовна, стр. 409-413

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Света Архијерејска Литургија у Карловцу 04/07/2021

У недељу 2. по Духовима, 04. јула 2021. године, а када молитвено прослављамо Светог мученика Јулијана Тарсијског и Преподобну Анастасију Српску, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим началствовао је Светим евхаристијским сабрањем у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу. Епископу Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер Дарко Дугоњић и протођакон Небојша Анђић. У својој архијерејској беседи Преосвећени Епископ Герасим је рекао: У данашњем Светом Јеванђељу смо чули како су призвани Свети апостоли, да преносе кроз свет реч Христову, речи Јеванђеља, учење Господње, позвани су обични рибари да проповедају и сведоче Христа, али свако ко проповеда реч Господњу мора да живи вером и човек почиње истински да живи онда када схвати да сва љубав његова припада понајвише Христу, када то разумемо и када се Господ усели у нас, онда ми људи имамо ту снагу да и ако неспремни, проповедамо реч

Божију и сведочимо Његово Васкрсење. Када се Господ усели у срца наша, сваки грех и све што нас дели од Господа ишчежава из нашега срца. Господ апостоле позива на такву велику и узвишену службу где им говори да ће их начинити ловцима људи, да када крену да проповедају реч Христову онда ће они том истом речју, љубављу Христовом ловити душе људске. Поука данашње Јеванђелске приче јесте да и ми обични људи благодаћу Духа Светога, слушајући реч Божију управо и сами постанемо ловци људи. Сведочећи Христа ми заправо исповедамо име Божије и друге призивамо у заједницу са Њим.

Слава Светојовановског манастира у Гомирју 07/07/2021

Светом Архијерејском Литургијом на којој је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим, дана 07. јула 2021. године свечано и молитвено је прослављен празник рођења Светог Јована Крститеља и Претече – Ивањдан, који је уједно слава и заштитник манастира Гомирја. Преосвећеном Епископу Герасиму су саслуживали: архимандрит Наум

(Милковић), протопрезвитер – ставрофор Мићо Костић, протопрезвитер – ставрофор Јеленко Стојановић, протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, презвитер Саша Кремић и протођакон Небојша Анђић. Након заамвоне молитве извршен је трократни опход – литија око манастирског храма и освећење славског кољива и резање колача, у славу Божију и у част Светог Јована Крститеља заштитника ове свете обитељи. По окончању сабрања, речима архијерејске поуке обратио се вернима Преосвећени Епископ Герасим рекавши: Свето Јеванђеље нам данас говори о чудесном зачећу Светог Јована Крститеља, а и о његовом чудесном рођењу, исто тако чудесном његовом битисању, узрастању, с обзиром да је већ од младости своје живот посветио пустињи, подвигу, јер је под најездом Иродових убица убијен Захарије његов отац, првосвештеник у храму Јерусалимском, а мајка је узевши њега побегла у пустињу, међутим, изгубивши мајку, Свети Јован је остао сам у смислу да није био окружен људима, али је Господ са анђелима својим бринуо о његовом даљем узрастању и његовом даљем

животу. То само говори колико Господ води рачуна о свакоме људскоме бићу, јер сваки од нас има своју мисију овде на земљи, и ма колико се бојали и страшили за сопствени живот, ипак све бива по вољи и љубави Божијој. Свети Јован је био у пустињи до онога часа и тренутка када је требао да изађе и да проповеда и припреми пут за Христа који га је послао испред Себе, управо је Христос кроз речи Светог Јована припремао душе људске за покајање јер се приближило Царство Божије, које се задобија путем покајања и подвига. Зато је Свети пророк и крститељ Јован Велики, јер је проповедао пут покајања у којем задобијамо вечно постојање у Христу.

Храмовна Слава у Топуском-Ивањдан 09/07/2021

На дан Рођења Светог Јована Претече, Литургијским сабрањем началствовао је јереј Бранко Сантрач уз саслужење јереја Горана Каламанде и протојереја Миле Ристића, надлежног пароха топличког. Пригодном беседом верном народу обратио се јереј Бранко Сантрач нагласивши важност данашњег славља за нас и наш народ, честитајући храмовну Славу свештенику и верном народу. По освећењу Славских дарова у порти храма уприличен је културно-уметнички програм. Трудом свештеника и Начелника општине Топуско

припремљена је и трпеза љубави за верни народ.

Недеља 3. по Духовима у Карловцу 11/07/2021

У недељу 3. по Духовима, дана 11. јула 2021. године, када молитвено прослављамо пренос моштију Светих бесребреника Кира и Јована, Светих мученика Дабробосанских и Милешевских, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим началствовао је Светим евхаристијским сабрањем у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу. Преосвећеном Епископу Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер Дарко Дугоњић и протођакон Небојша Анђић. Јеванђелска прича коју смо чули говори о томе какво треба да буде наше око да би тело наше било здраво, ако је око наше здраво онда је тело наше светло. И ако учинимо какав грех онда и тело наше потамни, зато нам Господ говори да очистимо ум и помисли наше, да се очистимо од страсти, да наше мисли усмеравамо ка Богу, оно што треба да чинимо јесте управо помисао на Царство Небеско, треба да мислимо о будућем Вечном животу, да одмакнемо од себе овоземаљске помисли, да се припремом која траје овде на земљи спремамо за Царство Небеско, не водећи бригу

о пролазним земаљским стварима, а живот многих Свети отаца нам сведочи тежњу и пуноћу Царства Божијег. Ми морамо мислити да наше срце буде чисто, дом у којем можемо примити Господа, а то можемо управо кроз Свету Литургију, Свето Причешће, јер наша највећа брига у овоме свету треба да буде Литургија – Поручио је вернима Епископ Герасим.

Навечерје празника Светих апостола Петра и Павла у Доњем Будачком 11/07/2021

У недељу 11. јула текуће године, у навечерје празника Светих и првоврховних апостола Петра и Павла, који је уједно и слава манастирског храма у Доњем Будачком, служено је вечерње богослужење са петохлебницом, у храму посвећеном овим дивним угодницима Божијим. Вечерњим богослужењем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење архимандрита Наума (Милковића), протопрезвитера Дарка Дугоњића и протођакона Небојше Анђића.

Храмовна слава у Личком Петровом Селу 12/07/2021

У Личком Петровом Селу, дана 12. јула 2021. године, свечано је прослављена храмовна слава чији су небески заштитници Свети првоврховни апостоли Петар

и Павле, и том приликом Свету Архијерејску Литургију је служио Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим. Преосвећеном Епископу су саслуживали: протонамјесник Никола Малобабић, презвитер Саша Кремић и протођакон Небојша Анђић. По заамвоној молитви Епископ Герасим је извршио обред освећења славског кољива и колача, који су принесени у славу Божију и у част и спомен Светих апостола Петра и Павла – заштитника овога храма и места. По окончању Свете Литургије Епископ Герасим се обратио вернима честитајући им данашњи празник рекавши: Прослављамо велике угоднике Божије – Свете апостоле, једнога од дванаесторице, апостола Петра и са њим апостола Павла који су широм васељене пронели реч Христову, реч Јеванђеља, и који су проширили хришћанство и крстили многе народе и тако их привели Господу нашем Исусу Христу. Обични рибари, како се и каже у Светом јеванђељу, људи који нису познавали тадашњу земаљску философију, јесу у Духу Светоме пронели речи Христове, заповести Његове, а сам апостол Петар у тешким тренуцима није био увек истрајан у вери, али је на Господње питање ко је Он, одговорио Ти си Христос Син Бога живог, и управо му то није открила наука по телу, већ Отац Небески, што указује да су и апостоли

Петар и Павле имали многе падове у своме животу, али у својој борби су остали увек уз Христа и истог живог Бога сведочили у свету који је распео Бога. Зато им ми данас као Црква благодаримо, јер су очували у Духу Светоме живот наше Цркве.

Слава манастирског храма у Доњем Будачком 12/07/2021

На празник Светих апостола Петра и Павла у манастиру Богородице Тројеручице у Доњем Будачком, свечано је прослављена слава манастирског храма Светих првоврховних апостола Петра и Павла.

Светом Литургијом началствовао је протопрезвитер – ставрофор Душко Спасојевић (Митрополија загребачко – љубљанска), коме су саслуживали протопрезвитер Војо Козлина (Епархија банатска) и презвитер Горан Каламанда, парох глински. По прочитаном јеванђељу, беседу о делу, лику и значају ових дивних апостола Христових произнео је отац Душко Спасојевић.

По заамвоној молитви освећени су славски дарови колач и жито који су принесени у славу Божију, а у част Светих апостола Петра и Павла. Након тога извршен је трократни опход – литија око храма.

По завршетку Литургијског сабрања за све присутне приређена је трпеза љубави

у манастирској трпезарији трудом архимандрита Наума (Милковића).

Најава посете Патријарха српског Г. Порфирија Епархији горњокарловачкој 13/07/2021

Обавештавамо верни народ да ће на празник Светог свешетномученика Саве горњокарловачког, патрона Епархије горњокарловачке, 17. јула 2021 године, Патријарх српски Г.Г. Порфирије служити Свету Патријарашку Литургију у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског у Карловцу.

Служено празнично бденије у цркви Светог Николаја Мирликијског у Карловцу 16/07/2021

У цркви Светог Николаја Мирликијског у Карловцу у петак, 16. јула, служено је празнично бденије поводом празника Св. Свештенномученика Саве Горњокарловачког патрона Епархије горњокарловачке. Празничним бденијем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим у молитвеном присуству Његовог Преосвештенства Епископа зворничко-тузланског Г. Фотија и уз саслужење Архимандрита Наума, протојереја-ставрофора Милидрага Стокановића и ђакона Будимира Кокотовића. По завршетку вечерње службе Епископ Герасим

је свим присутнима
заблагодарио на долазку и
честитао празник Светог
Саве горњокарловачког,
заштитника Епархије
горњокарловачке.

**Прослава Светог Саве
горњокарловачког, патрона
Епархије горњокарловачке
17/07/2021**

У суботу, 17. јула текуће
године Господње, са
великом радошћу,
благодарећи Богу, народ
града Карловца и Епархије
горњокарловачке заједно
са својим предстојатељем
Патријархом српским Г.
Порфиријем прославио је
свога заштитника и небеског
покровитеља Светог Саву
горњокарловачког.
Торжествену литургијом
је началствовао Његова
Светост Патријарх српски
Г. Порфирије, коме су
саслуживали Епископ
зворничко – тузлански
Г. Фотије, Епископ
горњокарловачки Г. Герасим,
те свештенство Митрополије
загребачко – љубљанске и
Епархије горњокарловачке.
По заамвној молитви
Његова Светост Патријарх
српски Г. Порфирије, заједно
са Архијерејима наше Цркве,
свештенством и верним
народом, благословио славске
дарове хлеб и кољиво,
који су принесени у славу
Божију и у част Светог Саве
горњокарловачког.
По окончању Свештеног
сабрања Епископ Герасим
се пригодном беседом
обратио Његовој Светости,
благодерићи на љубави и

посети, поручивши да свака
посета Патријарха, како
свештенству тако и народу
значи и потврђује да никада
овде нисмо сами. Епископ
Герасим је између осталог
рекао: Ваша светости, добро
дошли у земљу натопљену
крвљу мученика, како рече
народни песник у земљу где
је, „гроб до гроба“, многе
јаме и стратишта, спаљени
храмови, уцвељене мајке
и очеви, изгубљена деца
пострадала за веру отаца
наших. Добро дошли у
земљу где су подземни
градови, мртвих и замучених
„братском руком“, већи од
оних који су над земљом,
где се још битише и удише
ваздух подарен од Творца и
Животодавца Господа.
Добро дошли у земљу
Светога Свештенмученика
Саве Горњокарловачкога,
чији празник данас заједно
са осталим новомученицима
горњокарловачким
литургијски прослављамо
као небеског покровитеља
наше Богомчуване свештене
епископије.
Свети свештенмученик
Сава, је истрајни и
трудољубиви посланик у
Карловачком владичанству,
служитељ мира и истинске
Христове љубави, засејао је
добро семе у овим крајевима
од којих и ми данас, после
осамдесет година, сабирамо
непролазне плодове.
Својим овоземаљским
животом заједно са својим
свештенством, монаштвом и
народом, остао је до смрти
веран Господу, својој Цркви
и народу, посведочивши речи
да се крвљу Црква не руши,
већ зида!

У својој поуочној
архипастирској беседи
Патријарх Порфирије је,
између осталог, рекао да смо
позвани да све људе видимо
као своју браћу, да је човек
створен љубављу Божијом
и да је икона Божија, и да је
човек створен за вечност у
Христу кроз Цркву у Светој
Литургији. Свети људи
облагодарени Христом као
што је Св. Сава био пун
љубави према свима и када
му је понуђено да избегне,
он је рекао да ће остати и
бити уз свој народ, због тога
га је Господ прославио ка
светитеља.

**Заветна слава и
Архијерејска Литургија у
Млакви
20/07/2021**

Житељи места Млаква су
у храму Рођења Пресвете
Богородице у Млакви,
дана 20. јула 2021. године,
прославили своју заветну
славу Свету мученицу
Недељу, том прилику
Свету Архијерејску
Литургију је служио Његово
Преосвештенство Епископ
горњокарловачки Г. Герасим,
коме су саслуживали:
протојеромониста Слађан
Никић, презвитер Драган
Михајловић, протођакон
Небојша Анђић и ђакон
Будимир Кокотовић.
По заамвној молитви
Епископ Герасим је заједно
са свештенством и верним
народом осветио славске
дарове кољиво и хљеб који су
прињети Господу у славу, а у
част Свете мученице Недеље,
заштитнице житеља места
Млакве.

У својој архипастриској беседи Епископ Герасим је говорио о благодатним даровима и вери, који се пројављују кроз мучеништво и страдање, рекавши: Вера жене која је боловала од течења крви, јесте пример вере, јер њој није требао разговор са Господом, већ само толико да га дотакне, јер је истински веровала у Благодат Божију која увек исцељује и недостатке надопуњује. Господ је и даље исцеливши жену, пролазио кроз народ и чинио је чудеса, тако је дошао у једно место, где је учинио чудо васкрсења Јаирове кћери, јер за Господа смрт није коначан исход нашег постојања, и она – смрт у Господу је бесмислена јер Својим Васкрсењем Господ превазишао закон смрти. Богу је све могуће и Он чини чуда тамо где хоће, побеђује и природу, тамо где хоће и када хоће, многа чуда Благодаћу Духа Светога се дешавају у Цркви, и ако Господ у физичком смислу није овде са нама, али благодат која нам се даје у у Светим тајнама наше Цркве исцељује сваку болест, та иста благодат надопуњује наше недостатке, и управо у нама ојачава веру, да и када страдамо не одричемо се Христа.

Амбасадор Босне и Херцеговине у посјети манастиру у Доњем Будачком
20/07/2021

Дана 20. јула текуће године, Његова Екселенција

амбасадор Босне и Херцеговине у Хрватској г. Александар Врањеш посјетио је манастир Богородице Тројеручице у Доњем Будачком. У пратњи амбасадора био је професор Факултета политичких наука из Бањалуке г. Жељко Будимир.

Епископ Силуан и Епископ Херувим у посети Епархији горњокарловачкој
20/07/2021

У уторак 20. јула 2021. године, Епархију горњокарловачку су посетили Његово Преосвештенство Епископ Митрополије Аустралијско – Новозеландске Г. Силуан и Епископ осечко-пољски и барањски Г. Херувим. Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим, је уважене Епископе дочекао у Епархијској резиденцији у граду Карловцу, где је заједно са Епископима обишао Саборни храм Светог Оца Николаја Чудотворца у Карловцу. У пратњи Преосвећеног Епископа Герасима били су: Архимандрит Наум (Милковић), протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, протођакон Небојша Анђић и ђакон Будимир Кокотовић. У срдачном и пријатном разговору, Епископи су разговарали на многе актуелне и друштвене теме, о духовном препороду, раду и стању, обнови храмова и светиња, те о будућим плановима

у својим Свештеним Епископијама. Епископ Герасим је Преосвећене Епископе детаљније упознао о историјским и садашњим приликама у Епархији горњокарловачкој, такође Епископ Герасим је свима пожелео добродошлицу и пријатан боравак у Епархији горњокарловачкој, те се срдачно захвалио на долазку и посети.

Пре долазка у град Карловац у седиште Епархије горњокарловачке, Епископ Силуан и Епископ Херувим су обишли манастир Богородице Тројеручице у Доњем Будачком, где их је срдачно дочекао и угостио архимандрит Наум (Милковић), који је Преосвећене Епископе упознао са животом и изградњом манастира.

Преосвећени Епископи Г. Силуан, Г. Херувим и Г. Герасим у посети светињама Епархије горњокарловачке
21/07/2021

Другога дана посете 21. јула 2021. године, Епархији горњокарловачкој, Њихова Преосвештенства Господа Архијереји Силуан и Херувим су у пратњи домаћина, Епископа горњокарловачког Г. Герасима посетили Светојовановски манастир Гомирје, где их је са радошћу дочекао архимандрит Михаило, који је Преосвећене Архијереје детаљније упознао са историјатом и животом овога значајног манастира

који потиче из 1600. године. У наставку, Преосвећени Епископи су обишли храм Светог великомученика Георгија на Сушаку и храм Светог Оца Николаја Чудотворца у Ријеци, Преосвећене Епископе су срдечно дочекали и угостили свештеници парохије ријечке протопрезвитер – ставрофор Мићо Костић и протопрезвитер Јован Галамић, који су између осталог упознали наше Архијереје са тренутим животом, радом и духовном обновом у парохији ријечној.

Навечерје празника Иконе Пресвете Богородице Тројеручице
24/07/2021

У суботу 24. јула 2021. године, светим вечерњим богослужењем чије стихире и песме говоре о Пресветој Мајци Божијој, Њеној Чудотворној икони, започета је прослава манастирске славе у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком. Светим богослужењем начелствовао је Његово Преосвештенство Епископ осечкопољски и барањски Г. Херувим, а у молитвеном присуству, домаћина, Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког Г. Герасима. Преосвећеном Епископу Херувиму су саслуживали: презвитер Бранко Сантрач, презвитер Горан Каламанда и ђакон Војислав Николић (Епархија осечкопољска и

барањска).

Радост празника увеличана је трпезом љубави у манастирском конаку, трудом и љубављу архимандрита Наума (Милковића).

Слава Светобогородичиног манастира у Доњем Будачком
25/07/2021

Евхаристијским сабрањем, дана 25. јула 2021. године, у манастирском храму Светих апостола Петра и Павла у Доњем Будачком, молитвено је прослављена успомена на чудотворну Икону Пресвете Богородице Тројеручице, заштитнице ове Свештене обитељи.

Светом Архијерејском Литургијом је начелствовао Његово Преосвештенство Епископ осечкопољски и барањски Г. Херувим, уз саслужење домаћина, Епископа горњокарловачког Г. Герасима. Преосвећеним Епископима су саслуживали: архимандрит Михаило (Вукчевић), протопрезвитер Јован Галамић, презвитер Бранко Сантрач, презвитер Горан Каламанда, протођакон Небојша Анђић и ђакон Војислав Николић (Епархија осечкопољска и барањска). По заамвоној молитви Епископ Г. Херувим је осветио славске дарове хлеб и жито који су принесени у част Мајке Божије, која је заштитница и Покровитељка овог Светобогородичног манастира.

По окончању сабрања Епископ Герасим је заблагодарио свим присутнима на посети и заједничком служењу поводом манастирске славе. У својој архијерејској беседи Епископ Херувим је између осталог рекао: Љубав Божија увек надилази нашу грешност, она увек улива у нама наду и снагу и даје нам могућност да поново можемо бити у заједници са Богом. Његова љубав према човеку је неограничена, љубав која се непрестано даје свима нама да осетимо и испунимо исту љубав у Светом литургијском сабрању. Живети литургијски, живети у духу Истине јесте суштина свакога хришћанина и то је управо сведочанство промисла и љубави Божије, зато љубав Божија свакога од нас враћа на стазе покајања и Вечног живота. Икона Мајке Божије Тројеручице управо сведочи пут нашег спасења, јер нас увек подсећа на пут Царства Божијег, а она, мајка Божија јесте управо показатељ старања, спасења и љубави Божије, према човеку и целокупној твари. Радост празника увеличана је трпезом љубави у манастирском конаку, трудом архимандрита Наума (Милковића). На данашњи дан (25. 07. 2004. г.) навршило се и 17 година од хиротоније Његовог Преосвештенства Епископа г. Герасима и увођења у трон Епископа горњокарловачких.

ЕПИСКОП

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ЈЕРЕСЈ Џаша Лончина

Мирослава Крлеже 15, 47000 Карловац

mob: +385 (0)95 4312 121
e-mail: prva.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Митко Костич

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 • faks +385 (0)51 324 160
e-mail: prva.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)91 5148250

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЉИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Горан Петковић

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 • faks +385 (0)52 520 654
e-mail: spco.pula@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)98 9793038

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Радослав Анђелић

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)98 563 613
e-mail: druga.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ Јован Галамич

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 319 064 • mob: +385 (0)95 7233564
e-mail: druga.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Милан Симић

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 • mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.ogulin@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОЈЕРЕСЈ Дарко Дугоњич

Владимира Назора 7; 47000 Карловац

mob: +385 (0)99 430 2121
e-mail: treca.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЊУ/СЛИЊАНУ

ЈЕРЕСЈ Драган Михаљевић

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

mob: +385 (0)97 6682641
e-mail: spco.gospic@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊОЈ ЛАПЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Сушић

Маршала Тита 11; 53 250 Доњи Лапач

tel: +385 (0)53 765 154 • mob: +385 (0)95 871 6269
e-mail: spco.donji-lapac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (IV)

ПРОТОЈЕРЕСЈ – СТАВРОФОР Милидраг Стојановић

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)95 776 776 9
e-mail: cetvrta.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Јованко Стојановић

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 • fax: +385 (0)51 877 137
mob: +385 (0)98 801051
e-mail: spco.moravice@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Пантелић

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 7890 864 • fax: +385 (0)23 7890 865
mob: +385 (0)99 5962569
e-mail: spco.gracac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Миле Ристич

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 • fax: +385 (0)44 733 329
mob: +385 (0)91 5850546
e-mail: spco.topusko@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Милан Симић администратор парохије

Центар бб 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 56 6179 • fax: +385 (0)47 566 351
mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.dreznica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОЈ

ЈЕРЕСЈ Џаша Њежић

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

mob: +385 (0)98 130 0531
e-mail: spco.plaski@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ЈЕРЕСЈ Горан Каламанџа

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 • fax: +385 (0)44 880 615
mob: +385 (0)95 5208053
e-mail: spco.glina@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Никола Малобабич

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 • fax: +385 (0)53 756 367
mob: +385 (0)95 8061838
e-mail: spco.korenica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Џаша Умићевич

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 • fax: +385 (0)44 813 419
mob: +385 (0)95 5114669
e-mail: spco.petrinja@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАМЕСНИК Слађан Никич

Трг др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 • mob: +385 (0)98 9002171
e-mail: spco.otocac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАНАСТИР РОЂЕЊА Св. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДИРИТ Михаило (Буччевић)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878188 • fax: +385 (0)51 878188
mob: +385 (0)91 7814314
e-mail: manastir.gomirje@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Славиша Симаковић

Даворина Трстенака 5; 44 430 Костајница

mob: +385 (0)95 8787 197
e-mail: spco.kostajnica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОНАМЕСНИК Југослав Максимовић

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 • fax: +385 (0)44 871 811
mob: +385 (0)95 5094328
e-mail: spco.dvor@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧНИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДИРИТ МР Насум (Милошевић)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 • fax: +385 (0)47 718 206
mob: +385 (0)99 744-002-9
e-mail: manastir.trojerucica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ЈЕРЕСЈ Бранко Сантрач

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 • fax: +385 (0)47 883 519
mob: +385 (0)95 797 2549
e-mail: spco.kolaric@eparhija-gornjokarlovacka.hr

